

A SZOCIALISTA GYÓGYSZERÉSZET

25 éve

BÉKÉS MEGYÉBEN

Tartalom

Köszöntő: Dr. SARNYAI FERENC

Előszó: Dr. PALOVITS GYULA

A Gyógyszertári Központ tevékenységének személyi feltételei

A Gyógyszertári Központ tevékenységének tárgyi feltételei

A Gyógyszertári Központ 25 éves tevékenysége

 Gyógyszerellátás

 Gyógyszerellenőrzés

 Képzés és továbbképzés

 Tudományos tevékenység

 Mozgalmi és kulturális tevékenység

Köszöntő

A gyógyszerészetnek megyénkben is szép hagyományai vannak. 1770-ben létesül Gyulán az akkori megyeszékhelyen az első közforgalmú gyógyszertár, melyet a múlt század közepéig további nyolc követ a nagyobb településeken. Újabb évszázad alatt a gyógyszertárak száma 81-re emelkedik a megyéhez csatolt közigazgatási területek gyógyszertáraival együtt. Feudális elmaradottságban levő országrészben a gyógyszerészi hivatás gyakorlása sok áldozattal is járt és nagy lekötöttséget jelentett. Tisztelettel emlékezünk a pionírokra.

Az évszázados elmaradottságból a kiutat hazánk felszabadulása jelentette, melyet a dicsőséges szovjet hadsereg véres áldozattal vívott ki számunkra. Megyénket elkerülte ugyan a harcok vihara, mégis ugyanolyan áldozata volt a háborúnak, mint az egész ország.

A nincstelenség, a szegénység rányomta bélyegét az egészségügyi ellátásra és ezen belül a gyógyszerellátás feladatát végző gyógyszertárakra is. Azok a kortársak, akik az infláció nehéz napjait átvészelték, ismerik azt a szörnyű bizonytalanságot, amit a gyógyszerhiány a betegekre jelentett.

Szükségszerű követelmény volt, hogy az újjáépülő országban az egészségügyet a szocialista egészségügy alapelvei alapján átszervezzék. Ebbe a keretbe a tőkés gazdálkodás alapján működő gyógyszerellátás már nem illett bele.

Ugyancsak szükségeszerű követelmény volt a gyógyszervegyészeti gyárak, a gyógyszer nagykereskedelem államosítása után a gyógyszertárak állami kezelésbe vétele is.

Az államosítás tág kapukat nyitott megyénkben a gyógyszerészet fejlődése előtt. Mindenekelőtt az új vállalati gazdálkodási formát kellett megszokni, a gyógyszerellátást és az elszámoltatást biztosítani. Ismerjük a kezdeti nehézségeket, melyekkel gyógyszerészeinknek és a Gyógyszertár Vállalatnak küzdenie kellett.

Ma már 25 év távlatában elmondhatjuk, hogy helyesen cselekedtünk. Az államosításkor átvett gyógyszertár hálózatot felében korszerűsítettük az anyagi erőinktől függően. Ebben a vonatkozásban van még tennivaló. A lakosság gyógyszerellátása jó kezekben van és a 25 év alatt többször fellépő influenzajárványok idején kiállta a próbát.

Előszó

A gyógyszerellátás az egészségügyi ellátás integráns részévé azonban akkor vált, mikor a Gyógyszertár Vállalatokat a korábbi központi irányítás helyett a megyei tanácsok felügyelete és irányítása alá helyezték. Ez a döntő változás Békés megyében 1956. július 3-án következett be. A megyei tanács vb egészségügyi feladatokat ellátó szakigazgatási szerve a gyógyszertári központot sajátjának tekinti, a megyei főgyógyász révén pedig tájékoztatva van eredményeiről és gondjairól.

De kiállták a próbát a gyógyszerészek és a gyógyszertári dolgozók is. A kezdet nehézségei után megtalálták helyüket a szocialista társadalomban, becsülettel látják el munkájukat és hivatásukat.

A gyógyszertári gyógyszerkészítési és gyógyszerkiszolgáltatási tevékenységen túl ma már információs feladatokat is ellátnak, mind az orvosok, mind a lakosság felé. Toxikológiai ismereteiket a növényvédőszeresek vonalán kamatoztatják. Úgy gondolom, hogy ezek a lehetőségek még nincsenek teljesen kihasználva.

Ami a legdöntőbb azonban, az a szemléletbeli változás. Az a nagy fejlődés, ami az elmúlt negyedszázad alatt megyénk gyógyszerészetében végbement, mindenki előtt látható és le nem tagadható. A szakma minden területén olyan álmok valósultak meg, melyekre a tőkés gazdálkodás idejében még gondolni sem lehetett. Ma nyitva állnak a kapuk a szakmai fejlődés előtt, elérhető a táraasztal mellől is a doktori fokozat és a szakgyógyászati képesítés. Nyitva állnak a kapuk a tudományos munka előtt is. Büszkék lehetünk ezekre az eredményekre.

Az eredmények nem maguktól születtek. 25 év fáradhatatlanul végzett áldozatos munkájával értünk el a mához. Most, amikor a gyógyszertári központ vezetőinek és valamennyi dolgozójának gratulálok a szocialista gyógyszerellátásban elért eredményekhez, megköszönöm helytállásukat, áldozatos, lelkiismeretes, jó munkájukat. Ugyanakkor további sikereket kívánva kérem helytállásukat az előttünk álló nagy feladatok teljesítéséhez.

Békéscsaba, 1975. szept. hó

Dr. Sarnyai Ferenc
megyei főorvos

1950. július 28-án a Békés megyei gyógyszertárhálózat zömében kis, egyedül dolgozó ún. „törpe” gyógyszertárból állt. A nagyobb forgalmú gyógyszertárak családi kezelésben voltak, a tulajdonos mellett a gyógyszerész-házastárs, vagy gyógyszerész gyermek segített a munkában. Segédet betegség esetén alkalmaztak. A több segédet alkalmazó, nagyobb tőkebefektetéssel dolgozó egy-két gyógyszertár pedig már a nemzeti vállalat kezelésében volt.

A gyógyszertár tulajdonosok várták az államosítást, annál is inkább, mert ez adóterheiktől és beszerzési, ellátási gondjaiktól való szabadulást is jelentett. Az államosítás nem volt mentes a túlkapásoktól, különösen ott, ahol az eljáró, leltározó közegek a politikai célok ismeretének hiánya miatt helytelen magatartást tanúsítottak. Bizonyítja ezt az is, hogy 1957-ben, amikor a jogtalanul államosított ingatlanoknak és ingóságoknak visszaigénylésére volt lehetőség. Békés megyében 23 házingatlanra nyújtottak be kérvényt. Ingóságokat 37-en igényeltek vissza. Itt volt legtöbb ilyen az országban.

Ilyen körülmények között az államosítás utáni szakmai munka a mélypontra süllyedt. Senki sem maradhatott volt gyógyszertárában. Városokban a csere megoldható volt, vidéken élő gyógyszerészek azonban elszakadtak családjuktól. Új környezetükben nehezen találták fel magukat. A gyógyszertárak több mint fele avult, vályogépületben volt elhelyezve, hiányos berendezéssel és felszereléssel. Ez volt az „örökség”.

Az államosítással egyidőben jött létre a vállalat, mely akkor a „Gyógyszertár Vállalat Békés megye” címet viselte. Első igazgatói bár jószándékú elvtársak voltak, a feladat nagyságával nem tudtak megküzdeni. Hozzájárult ehhez egyes politikai vezetők helytelen szemlélete is, melynek következményeként rövid idő alatt öt igazgató váltotta egymást.

Egészségügyi kormányzatunk felmérte a helyzetet és rövid időn belül életre hívják előbb a szakfelügyelői, majd főgyógyászati posztokat és munkába állítják a gyógyszerigazgatás szakembereit is.

Békés megyében is felméri a helyzetet, létrehozták, bár primitív körülmények között a szakfelügyelői laboratóriumot, a gyógyszer-

ellátás érdekében pedig a decentrumot. Szakemberek bevonásával a szakmai irányítás megerősödik, a szakmai munka fokozatosan javul. Fokozatosan visszatér a munkakedv, kialakul a kölcsönös bizalom légköre. Ez a hangulatváltozás a szakmai munkára is kihat. Híven tükrözi ezt a változást a gyógyszer-tárakból vett gyógyszer-minták vizsgálati eredménye. Míg 1951-ben csaknem 80 százalék volt a kifogás alá eső gyógyszerminták száma, addig ez a szám fokozatosan csökkent egészen az 1 százalék alá.

Megindul a „romeltakarítási” munka is. Tervszerű munkával, nagy lendülettel fogunk a legrosszabb állapotban levő gyógyszer-tárak tatarozásához, ahol erre mód van, átalakításához is. Sajnos az 1951-ben bezárt gyógyszer-tárakból nem sok lehetőségünk volt a hiányos berendezések és felszerelések kiegészítésére.

Az analitikai laboratórium és a központi irodák is többször költöznek, létrejön azonban egy szép létesítményünk, mely első volt az országban, a galenusi laboratórium.

A felújítás a szakmai ismeretekben is szükségessé válik. Megindul a gyógyszerészek továbbképzése és a gyógyszerésztechnikus képzés is.

A gyógyszer-tár vállalatok öt éves eredményeit bemutató kiállítást az Országos Gyógyszer-tári Központ Budapesten szervezte meg. Ezen vállalatunk által bemutatott anyag a legszemléltetőbb volt és első díjat nyert. Világító térképünkön büszkén számoltunk be arról, hogy már valamennyi gyógyszer-tárunkban van villany és telefon. A vízvezeték és csatornahálózat csak városi gyógyszer-tárakban létezett, központi fűtés seholy sem volt.

A szépen indult fejlődést 1956-ban megakasztotta az ellenforradalom. Néhány évre visszavetett minden biztató kezdeményezést. A sok nehézség között igazi öröm az volt számunkra, hogy munkatársaink bíznak bennünk, hiszen megyénkből az ellenforradalom idején egyetlen gyógyszerész munkatársunk sem disszidált. Az ellenforradalom után rendeztük sorainkat, levontuk a személyi kultusz időszakában elkövetett hibák tanulságait.

Ismét megindult a gyógyszerutánpótlás és bár fél esztendőn át a saját készleteinkből tudtunk gazdálkodni, a gyógyszerellátásban egy-két anyag kivételével fennakadás nem volt.

A fejlődés most már akadálytalan. Szakipari részlegünk vállalati gondnoksággá fejlődik. A központi vényszámlázás beindításával tovább tehermentesítjük a gyógyszer-tárakat.

Forgalmunk, a gyógyszerfogyasztás egyre növekszik, következőképp a létszám is. Még ma is küzdünk bérezési problémákkal.

A hálózat az évek folyamán megfiatalodik és elnőiesedik. Ez ismét komoly munkaerőgazdálkodási problémákat vet fel. Gyógyszer-

táraink fele ma már korszerű körülmények között üzemel. A korszerűsítés vonalán sok új, praktikus és esztétikus megoldást valósítottunk meg. Intarziás gyógyszer-tári bútoraink, gyógyszer-tári felszereléseink országosan is elismertek.

Sok minden történt a továbbképzés vonalán is. Imponáló az a törekvés, mely gyógyszerészeinket, de asszisztenseinket és drogistáinkat is újabb ismeretek megszerzése felé ösztönzi. Ma már lehetőséget tudunk nyújtani a gyógyszerészi doktorátus, vagy szakgyógyszerészi képesítés megszerzéséhez is. Önálló tudományos munkára is van lehetőség.

Büszkék vagyunk arra, hogy a fiatal gyógyszerészek „Rozsnyay Mátyás” Emlékversenye megyénkből indult ki és ma már országos megmozdulássá vált. Ezekben a versenyeken gyógyszerészeink többen érték el kiemelt díjazást és többen nyerték el a Rozsnyay plakettet is.

Az előzőekben vázlatosan felsorolt eredményeink rendkívül biztatóak és alapokat szolgáltatnak ahhoz, hogy tovább haladhassunk a megkezdett úton. A magam részéről köszönetet kell mondanom munkatársaimnak, a gyógyszer-tári központ valamennyi dolgozójának áldozatos és lelkiismeretes munkájukért, amellyel hozzásegítettek az eredmények eléréséhez.

Jelen összeállításunk közrebocsátásával bepillantást kívánunk nyújtani az elmúlt 25 év eredményeibe, örömeibe és gondjaiba. Fogadják olyan szeretettel, ahogy azt Önöknek átnyújtjuk.

Békéscsaba, 1975. szept. hó

Dr. Palovits Gyula
igazgató

A Gyógyszertári Központ tevékenységének személyi feltételei

A gyógyszertári központ, illetve elődje a „Gyógyszertár Vállalat Békés megye” 1950. július 28-án a közforgalmú gyógyszertárak államosításának időpontjával alakult meg. Már korábban működött a „Gyógyszertárak Nemzeti Vállalata”, amely 16 Békés megyei elhagyott gyógyszertárat üzemeltetett. Ezek az NV kezelésében levő gyógyszertárak alkották az új vállalat magvát és küzdöttek a kezdeti nehézségekkel. Röviddel a gyógyszertárak államosítása után sor került a házingatlanok államosítására is. Ezáltal a kezdő vállalat gondjai megszorodtak. Nem véletlen, hogy 1950—1952. évek során gyakori igazgató változás után olyan vállalat vezetésnek kellett a feladatokat kézbevennie, akik megfelelő felkészültséggel, áttekintéssel és határozottsággal konszolidálták a helyzetet.

Gyebnár László, Dohányos András, Nagy Géza, Várnai Erzsébet és Karli Gyula igazgatók után 1953. január 1-től a vállalat igazgatója

DR. PALOVITS GYULA

lett, aki jelenleg is a vállalatvezetés élén áll. A gyógyszertárak szakmai irányítását gyógyszerész végezte, ténykedése azonban az akkor legfontosabbra, a gyógyszerellátásra korlátozódott. E feladatkörből nőtt ki a gyógyszergazdálkodás. Kezdetben Nagy Géza, majd főgyógyszerésszé történő kinevezése után Südy Ernő látta el a gyógyszergazdálkodási feladatokat.

Tóth Elemér hosszú éveken keresztül állt a gyógyszergazdálkodás élén. Nyugállományba vonulása után Hartai István, végül Pálfi István lett a gyógyszergazdálkodás vezetője. A beosztott szakelőadói feladatot Thöresz Dezső, Hartai István, majd Maczák Andrásné látták, illetve látja el.

1952. februárjában a gyógyszertár vállalatoknál főgyógyszerészi státust létesítenek. A Békés megyei Gyógyszertár Vállalat első főgyógyszerésze Nagy Géza volt. Tőle veszi át a beosztást és egyben az igazgatóhelyettesi feladatkört 1952. szeptemberében

DR. RAGETTLI JÁNOS

főgyógyszerész, aki megszakítás nélkül, jelenleg is ezt a beosztást tölti be.

A gyógyszerárak állami kezelésbe vétele után súlyponti feladat az elszámoltatáson és a népgazdasági vagyon megőrzésén volt. Ez felelősségteljes munkakört jelentett a vállalat főkönyvelői számára. Tamási János után a vállalat főkönyvelője Tokaji Lajos, majd

DR. ÜRMÖSSY ATTILA

lett, aki jelenleg is ezt a munkakört tölti be.

Az államosítást követő években komoly gyógyszerhiánnyal is küzdeni kellett. Bizonyos szubjektív körülmények is hozzájárultak ahhoz, hogy a gyógyszerárak minőségi munkája nagymértékben hanyatlott. Az egészségügyi kormányzat ezt idejében felismerte, már 1951-ben létrehozta a szakfelügyelői hálózatot, melynek élére meggyenként a terület szakmailag legképzettebb gyógyszerészeit válogatta ki.

1951 májusától a gyógyszerár vállalat szakfelügyelője dr. Ragetti János lett. A szakfelügyelők létszámának növelésével, mint vezető szakfelügyelő követte őt dr. Dávid M. Ferenc, majd Somogyi Géza, végül

DR. WELTLER JÁNOS

aki jelenleg is ezt a beosztást tölti be.

A szakfelügyelők sorában találjuk dr. Telkessy Gábor, Bonomi Károly, Csajtai Miklós, Hartai István, dr. Südy György nevét és jelenleg mint beosztott szakfelügyelő dolgozik Szabó József és dr. Lopusnyi Pálné.

A megye jobb gyógyszerellátása érdekében 1952. márciusában gyógyszerraktár létesül, melynek első vezetője drogista képesítéssel Barcs Aladár. Őt követte 1953-ban Krasznai Géza, aki jelenleg is ezt a beosztást látja el.

Az ellátás javítása és a gyógyszerárak munkájának tehermentesítése érdekében megyénkben létesül az elsők között galenusi laboratórium, melynek első vezetője nyugállományba vonulásáig Szász Ödön volt. Tőle vette át a munkakört Fábian Ferenc és ez év szeptemberében dr. Papy Lajos. Beosztott gyógyszerész Bula Ernő.

A gazdasági középvezetés szintjén is kialakult a törzsgárda. A számviteli vezetői munkakört ma is Zelenyánszki Jánosné, a terv-, pénz- és munkaügyi vezetői feladatokat pedig Farkas Endréné látja el jelenleg is.

Kialakult tehát már a vállalat első éveiben az a szervezeti forma, melyre a központi irányítás feladatai vártak. Jelen beszámolómban az elmúlt 25 év történetéről szeretnénk vázlatos képet adni, beszámolni az elért eredményekről. Ennek során a tevékenység előfelté-

telét biztosító személyi és tárgyi adottságokról is szeretnénk hű képet festeni.

Azokról szeretnénk megemlékezni elsősorban, akik itt voltak az indulásnál, vagy más társaközpontnál indultak ugyan 1950-ben, de áthelyezés folytán munkájukat nálunk folytatva ugyanannak a 25 évnek hű részesei. Azokról szeretnénk megemlékezni, akik tudásukat, szakma- és munkaszeretetüket, szorgalmukat mindvégig az egészségügy szolgálatába állították.

Gyógyszerészeink létszáma az államosítás alkalmával 95 fő volt. A közforgalmú gyógyszerárak száma a Nemzeti Vállalat gyógyszeráraival együtt 81 volt. 60 gyógyszerárban egyedül dolgozott a tulajdonos, bérlő vagy kezelő. 9 volt azoknak a gyógyszeráraknak a száma, melyben a tulajdonos gyógyszerész képesítésű családtagjával együtt dolgozott. 10 gyógyszerárban alkalmaztak egy segédet nem is annyira a forgalom ellátása miatt, hanem a tulajdonos öregesége, vagy betegsége miatt. Egy gyógyszerárban volt két segédgyógyszerész és egy gyógyszerárban volt négy segédgyógyszerész. E vázlatból is látható, hogy a megye gyógyszerárainak zömét kis gyógyszerárak képezték.

Az államosítás alkalmával feljegyzett gyógyszerészek névsorát áttekinve jelenleg is létszámban van és aktív gyógyszerészi tevékenységet fejt ki 13 munkatársunk. Jogfolytonossággal jött hozzánk 4 munkatársunk. E névsorba számít Südy Ernő főgyógyszerész is, aki a megyei tanács egészségügyi feladatokat ellátó szakigazgatási szervénél gyakorolja központunk felett az irányítási feladatokat.

Südy Ernő megyei főgyógyszerész

Dr. Ragetti János központi főgyógyszerész

Boreczky Péter a 14/80. sz. vésztői gyógyszerár vezetője

Id. Burián Zoltán a 14/61. sz. tótkomlói gyógyszerár vezetője

Hammer Rudolf a 14/31. sz. dobozi gyógyszerár vezetője

Dr. Juhász Béláné a 14/35. sz. újkígyósi gyógyszerár vezetője

Kozák Lajosné a 14/75. sz. szarvasi gyógyszerár vezetője

Lengyel Frigyes a 14/70. sz. kondorosi gyógyszerár vezetője

Puskás Pál a 14/7. sz. békéscsabai gyógyszerár vezetője

Sövényházi László a 14/71. sz. szarvasi gyógyszerár vezetője

Szepesvári Jánosné a 14/29. sz. gyulai gyógyszerár vezetője

Varga József a 14/9. sz. békéscsabai gyógyszerár vezetője

Vida Edit a 14/2. sz. békéscsabai gyógyszerár beosztott gyógyszerésze

Zana Pálné a 14/41. sz. magyarbánhegyesi gyógyszerár vezetője

Benedek Lászlóné a 14/6. sz. békéscsabai gyógyszerár vezetője

Dr. Hunya Tiborné a 14/30. sz. gyulai gyógyszerár vezetője

Dr. Palovits Gyuláné a 14/1. sz. békéscsabai gyógyszer-tár győgszertárvezető helyettese

Scholtz Endre a 14/4. sz. békéscsabai gyógyszer-tár vezetője.

Hosszú időn át végzett áldozatos munka után az elmúlt 25 év folyamán nyugállományba vonult és közülük még ma is sokan gyógyszerési tevékenységet fejtenek ki az alább felsorolt munkatársak:

Apáti Nagy Endre
Csusz Károlyné
Faragó István
Özv. Farkas Antalné
Féhn Olga
Frindt Béláné
Gábris Imre
Kátay Gizella
Kefei János
Kemény Imre
Kiss Ferenc
Südy Ernőné
Szabó Árpádné
Szász Ödön
Szenthy József

Kossuth Lászlóné
Kovács István
Kováts Tihamér
Medvegy Béla
Mikula Andor
Olexik László
Orsós János
Dr. Petényi Lászlóné
Rácz Endre
Soltész István
Südy Endre
Thóresz Dezsőné
Thury Sándor
Tóth Elemér
Dr. Turbucz Imre

Ha most visszatekintünk, a 25 év mindegyikére jutott egy-egy szomorú búcsúztató. Idős munkatársaink közül sokan szinte a táraasztal mellől hagytak el bennünket. Mi régi társak szeretettel emlékezünk rájuk:

Adamkovics Ádám
Antal Ákos
Benedicty József
Biharvári József
Bonomi Károly
Burián Antal
Dolesch József
Fejes Ferenc
Fejes József
Fejes Lajos
Galli Tibor
Géczy Dezső
Jezsó Arthur
Kádár László
Kehler Stefánia
Klasz Rudolf

Korossy Károly
Kossuth László
Krammer Ferenc
Lipthay Endre
Maros Dezső
Mokcsay László
Paulovics Gyula
Id. Ragetti János
Réthy Ferenc
Somogyi Géza
Dr. Südy Ernő
Szeberényi Andor
Székely Csaba
Szondy J. Jenő
Dr. Telkessy Gábor
Thóresz Dezső

Tompos Sándor
Tóth Pál
Varga Antal
Vidovszky István

Vidovszky Istvánné
Vidovszky Lajos
Winkler Ferenc

A 25 éves évforduló időpontjában megyénkben a munkajogi gyógyszerész létszám 173 fő. Az aktív dolgozó létszám az évek során lényegesen megfiatalodott. Az idős generáció által már kitaposott úton, de friss szellemben, korszerű munkahelyeken és munkaközökkel végzi felelősségteljes munkáját. Ezt a fejlődést a fiatal utánpótlásban is tovább élő szakma- és munkaszeretetet híven tükrözik az elért eredmények.

Gyógyszertári asszisztens, vagy ahogyan 1961-ig neveztük gyógyszerész-technikus mindössze 28 fő volt az induláskor. Munkájuk ellátásához szükséges képzéssel még nem rendelkeztek, ezt a későbbiek során érték el.

Az akkori létszámból jelenleg aktív dolgozóink:

Dobroczi M. Lászlóné asszisztens 14/58. Nagyszónás
Domokos Anna drogista, raktár részlegvezető
Donka Andrásné asszisztens 14/70. Kondoros
Filyó Györgyné asszisztens 14/3. Békéscsaba
Gál Mihályné asszisztens 14/42. Mezőhegyes
Gálcz Istvánné asszisztens 14/37. Battonya
Gállik Györgyné drogista, árurevizor
Gurzó Istvánné drogista, raktár részlegvezető
Imrovitz Jánosné asszisztens 14/5. Békéscsaba
Leel-Össy Julianna asszisztens 14/66. Sarkad
Mázik Ferencné asszisztens 14/71. Szarvas
Megyei Györgyné asszisztens 14/1. Békéscsaba
Nagy Györgyné asszisztens 14/44. Medgyesegyháza
Nemes Ilona drogista, áruszámlázó
Somogyi Imréné asszisztens 14/49. Orosháza
Szabó Imréné asszisztens 14/77. Körösladány
Török Józsefné asszisztens 14/52. Orosháza

Központunk állományából kérték nyugdíjazásukat és jelenleg is segítségünkre vannak:

Alexa Erzsébet
Gombos Imréné

Korcsok Jánosné
Zahorán Judit

Emléküket őrizzük:

Fejes Ödön	Kovács Margit
Kátay Anna	Kunos Ilona
Kocsis Lajosné	

Gyógyszertáraink takarítónői közül az államosítás óta ma is aktív dolgozónk:

özv. Vizvári Vincéné 14/43. Medgyesbodzás

A régiek közül 7 takarítónő ment központunk állományából nyugdíjba:

Asztalos Mihályné	özv. Medve Mihályné
Gircz Mária	L. Szabó Imréné
Kovács Mihályné	özv. Szöllösi Ferencné
Lustyik Pálné	

A központi ügyvitel területén ma is aktív dolgozónk:

Gulyás Ferenc személyzeti előadó

Kiss Andrásné áruforgalmi ügyintéző

Lukács Mihály statisztikus, beruházási előadó

Nyugdíjba vonult:

Kovács Dóra könyvelő	Dési Pál szignáló
----------------------	-------------------

Az itt felsorolt dolgozóinknak, a 25 éves törzsgárdatagságot elért, vagy idős koruk miatt már el nem érhetett társainknak munkáját szeretnénk értékelni kitüntetések ismertetésével.

Munka Érdemrend ezüst fokozatát kapták:

Apáti Nagy Endre	Id. Ragetli János
Kemény Imre	Dr. Südy Ernő
Dr. Palovits Gyula	Südy Ernő

Szocialista Munkáért Érdemérmét kapott:

Dr. Palovits Gyula	Südy Ernő
Dr. Südy Ernő	

Kiváló Gyógyszerész kitüntetést kapott:

Dr. Ragetli János

Érdemes Gyógyszerészeink:

Kátay Gizella	Südy Ernő
Mikula Andor	Szász Ödön
Dr. Palovits Gyuláné	Tompos Sándor
Rácz Endre	Vidovszky István

Az Egészségügy Kiváló Dolgozója:

Apáti Nagy Endre	Lengyel Frigyes
Benedek Lászlóné	Lukács Mihály
Id. Burián Zoltán	Nemes Ilona
Dési Pál	Olexik László
Domokos Anna	Orsós János
Farkas Endréné	Dr. Palovits Gyula
Faragó István	Dr. Palovits Gyuláné
Gulyás Ferenc (1958, 1975)	Dr. Ragetli János
Garzó Istvánné	(1954, 1972, 1975)
Hammer Rudolf	Sövényházi László
Dr. Hunya Tiborné	Südy Ernőné
Dr. Juhász Béláné	Szász Ödön
Kátay Gizella	Dr. Ürmössy Attila
Kemény Imre	Vida Edit
Krasznai Géza (1970, 1975)	

Miniszteri Dicséretben részesült:

Dobroczi M. Lászlóné	Nagy Györgyné
Farkas Endréné	Dr. Palovits Gyula
Pilyó Györgyné	Dr. Ragetli János
Gál Mihályné	Somogyi Imréné
Gállk Györgyné	Scholtz Endre
Kozák Lajosné	Szepesvári Jánosné
Lukács Mihály	

A gyógyszerészi pályán eltöltött 50 évi szolgálat után az egyetem vas, gyémánt, és arany díszokleveleket az alábbi munkatársainknak adományozott:

Id. Ragetli János	Dr. Südy Ernő
vas oklevél	

Korossy Károly	Dr. Südy Ernő
Id. Ragetli János	Varga Antal
Südy Endre	
gyémánt oklevél	

Hammer Rudolf	Korossy Károly
Kiss Ferenc	Molnár Mihály

Id. Ragetli János
Südy Endre
Dr. Südy Ernő
arany oklevél

Varga Antal
Vidovszky István

Szocialista Hazáért Érdemrenddel tüntették ki dr. Südy Ernő
gyógyszerész kartársunkat.

Honvédelmi Érdemérem kitüntetésben részesültek:
Borgulya Pálné Szász Ödön Tompos Sándor

A Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozatát kapta:
Apáti Nagy Endre

Munkásör Emlékéremmel tüntették ki:
Apáti Nagy Endre Gulyás Ferenc Dr. Palovits Gyula
munkatársainkat.

Kiváló Munkásör kitüntetésben részesült:
Apáti Nagy Endre Gulyás Ferenc

10 éves Szolgálati Érdeméremet kapott: Gulyás Ferenc.

Szakszervezeti Munkáért bronz fokozatával tüntették ki Krasznai
Géza kartársunkat.

Oklevéllel tüntették ki Nemes Ilona munkatársunkat.

25 éves az Újítási Mozgalom emlékéremmel tüntették ki dr. Ra-
getli János munkatársunkat.

Felszabadulási Jubileumi Emlékéremmel tüntették ki:
Kemény Imre Dr. Südy Ernő Südy Ernő
kartársunkat.

Megyei Tanács Elnöki Dicséretben részesültek:
Kiss Andrásné Puskás Pál
Krasznai Géza Sövényházi László
Leel-Óssy Julianna Zana Pálné
Mázik Ferencné

Megyei Főorvosi Dicséretben részesültek:
Benedek Lászlóné Imrovitz Jánosné
Bereczky Péter Megyei Györgyné
Donka Andrásné Nemes Ilona

Szabó Imréné Varga József
Székely Mártonné Vízvári Vincéné

Kazay Endre emlékéremmel tüntették ki:
Dr. Ragetli János főgyógyszerészt.

Than Károly emlékéremet kapott:
Dr. Palovits Gyuláné Szász Ödön
Hartai István Tóth Elemér

Meg kell emlékeznünk azokról is, akik később kerültek hozzánk,
de kiváló munkájukkal rászolgáltak az alábbi elismerésekre:

Az Egészségügy Kiváló Dolgozója:
Dócs János Csiki Zoltánné Rajki Erzsébet

Érdemes Gyógyszerészek:
Keramajer Ibolya Nádházi János

Megyei Tanács Elnöki Dicséretet kapott:
Hódi Károlyné Perjés Erzsébet
Keramajer Ibolya Tóth Józsefné

Megyei Főorvosi Dicséretben részesült:
Csiki Zoltánné Palcsék István
Dániel Lajosné Rajki Erzsébet
Dócs János Stuber Imréné
Dr. Keczer Andrásné Takács Gézáné
Nádházi Jánosné

A gyógyszerértéki központ igazgatója a szocialista egészségügyért
munkaversenyben kiváló teljesítményt nyújtó munkatársainkat vagy
egyéb átlagon felüli teljesítményt felmutatóknak „Kiváló Dolgozó”
jelvényt és oklevelet ad.

25 éve központunknál dolgozók részére 124 Kiváló Dolgozó jel-
vényt és oklevelet adott központunk igazgatója. Többen több íz-
ben is megkapták a kitüntetést. A 124 kitüntetés 59 munkatársun-
kat érintett.

A kitüntetést fiatal munkatársaink is megkapták 91 alkalommal,
mely 63 munkatársunkat érintett.

Munkatársaink, akikről kiemelten megemlékeztünk, törzsgárdánk
magvát képezték és képezik. A 25. év folyamán sokan sorakoztak
fel utánuk, akiknek lelkes, odaadó munkája mind benne van az el-
ért eredményekben.

Központunk létszáma 758 fő. Ebből 25 éves törzsgárdatag 42 fő,
20 éves törzsgárdatag 10, 15 éves 16, 10 éves 25 fő.

Fiatal munkatársaink az általunk követett úton haladnak és biz-
tosítják a gyógyszerellátás folyamatosságát.

A Gyógyszertári Központ tevékenységének tárgyi feltételei

A létszámellátottság után tekintsük át mindazokat a tárgyi feltételeket, melyeket a tevékenység ellátásához biztosítani kellett.

A gyógyszertárak állami kezelésbevitelével egyidőben kezdte meg működését a központi adminisztratív apparátus. Első helye egy békéscsabai kiutalt lakás volt a Kinizsi utcában. Innen a Jutsh Gyula utca 2. sz. alá a kiskereskedelmi vállalat dekorációs részlege és a köztisztasági vállalat helyére költözik. Jelenlegi helyére 1954 őszén kerül, miután az Állami Biztosító az épületből elköltözik. Az adminisztratív apparátus 1956-ban központi vényszámlázással bővül.

Ez utóbbi rövid történetéhez tartozik, hogy a gyógyszertár vállalatok 5 éves fennállása alkalmával rendezett országos kiállításon vállalatunk első díjat, egy összeadó gépet nyert. Ennek birtokában gondolhatunk csak a munkakör megszervezésére.

A gyógyszertárakban készült gyógyszerek minőségi ellenőrzését szolgáló szakfelügyelői, analitikai laboratórium 1951 májusában létesül. Felszerelése a békéscsabai, gyulai és szarvasi gyógyszertárak eszközeiből került ki, melyekkel csak egyszerű vizsgálatokat lehetett végezni.

A laboratórium helye a vállalati központ Békéscsaba, Kinizsi utcai helyiségében az egykori lakás cselédszobájában volt. 1952-ben a laboratórium a békéscsabai 14/2. sz. bezárt gyógyszertár helyiségébe költözik. Innen 1952 márciusában újból költözködik az új decentrum egyik emeleti helyiségébe. Kisebb bővítések után itt működik 1959. január 25-ig, amikor új, tágas, világos helyiségbe költözik át, abba a laboratóriumba, mely a vállalati központ Justh Gyula utcai telephelyén létesült. A laboratórium itt üzemel 1973-ig. A beinduló központi rekonstrukció miatt az épület lebontásra kerül, ezért ideiglenes helyére a 14/5. sz. békéscsabai gyógyszertár laboratóriumába helyezük át. Minden remény megvan arra, hogy a most létesülő korszerű laboratórium még ez évben átadásra kerüljön és most már végleges helyén hosszú időn át tölthesse be hivatását.

A terület jobb ellátására létesült gyógyszerraktár, ahogy akkor neveztük Decentrum is a vállalati központ Justh Gyula utcai egykori cukorgyár helyiségeiben létesül, 1952. március 3-án.

Egyik szárnyára emeletet húztunk az idők folyamán. Beszereltük a teherhordó liftet, szigeteltettük a pincét, előtetőt létesítettünk. A raktárkészletek szükségszerű emelkedése folytán a raktár már hamarosan szűknek bizonyult és így a gyógyszerkészleteket szükségraktárakban kellett elhelyeznünk. A most megvalósulás alatt álló raktárbővítés remélhetőleg ezeket a gondokat is megoldja majd. A központi irodahelyiségek a Justh Gyula utcai irodahelyiségekből a jelenlegi István király tér 6. sz. alatti emeleti helyiségekbe költöznek 1954 őszén. A felszabaduló helyiségekben kezdődnek meg a galenusi laboratórium építési munkálatai, melyek 1955. júliusára befejeződnek. Országosan első ilyen természetű közép-üzem valósult meg, amely mintaképül szolgált a galenusi laboratóriumok létesítését szabályozó miniszteri utasításnak.

Viszonylag korszerűnek mondható körülmények között üzemelt ez a laboratórium is a rekonsztrukció miatti lebontás időpontjáig 1973 januárjáig. Jelenleg a központi telephely raktárépületében és a 14/8. sz. békéscsabai gyógyszerárunk laboratóriumában üzemel. A most létesülő galenusi és infúziós laboratórium végleges helyén biztos hosszú időn át fejt majd ki a gyógyszertárak munkáját tehermentesítő fontos feladatát.

A tatarozási és karbantartási munkák jobb elvégzése érdekében 1955. év folyamán szakipari részleg is alakul a vállalatnál. Egy kőműves, egy lakatos és két asztalosból áll ez a részleg. Belőle fejlődik ki a vállalati gondnokság. A gondnoki feladatokat Jeszenszki Pál látja el. Helyt kapnak a központ területén a műhelyek is. Ezek a rekonstrukció során kerültek lebontásra. A szakiparosok létszáma már 10 fő.

Időbeli sorrendben tehát így valósult meg az a gyógyszerári központ, amelynek minden részlege szoros kapcsolatban áll az alapvető funkcióval, vagyis a gyógyszerellátással. Ezt azonban közvetlenül a gyógyszertárak végzik. A gyógyszerkészletek utánpótlására kezdetben a szállítmányozó vállalatokat vettük igénybe és vesszük igénybe ma is. Emellett azonban kiépítettük az ütemes szállítások biztosítására saját tehergépkocsi-parkunkat is. Ma három tehergépkocsi és két személygépkocsi áll rendelkezésünkre.

És most a gyógyszertárakról, melyeket az államosítás alkalmával örökségül vettünk át.

Békés megyében az államosításkor 81 gyógyszerár működött. A kezdeti időkben nagyon sok gondot okozott a gyógyszerári ingatlanok állaga, a gyógyszertárak berendezésének és felszerelésének állapota. Sok gyógyszerár állapota a legegyszerűbb egészségügyi követelményt sem elégítette ki. Erről az 1951-ben végzett kataszteri adatok felvétele során győződhattünk meg.

Néhány adat a gyógyszertárak állapotára: vályogfalú gyógyszerári épület 27, vegyesfalú, téglá és vályog 19. Vízvezeték, folyóvíz csak néhány gyógyszertárban van, több gyógyszertárban villanyvilágítás sincs, este a gyógyszerkiadás petróleumlámpa fénye mellett történik.

Központi rendelkezésre 1951-ben Békés megyében 16 gyógyszerárát szüntettek meg. Az alapelgondolás bizonyára az volt, hogy felszámolják a múlt örökségét, azokat a gyógyszertárakat, melyeket a tőkés rendszerben a konkurrencia hozott létre. Ehelyett igen jó helyen levő, értékes gyógyszertár is bezárásra került az állagában avult, korszerűtlen gyógyszertárak helyett. A bezárt gyógyszertárak berendezése és felszerelése, edényzete gondos csomagolást és szakszerű szállítást nélkülözve békéscsabai raktárba került beszállításra. A bútorzat és edényzet jó része megsemmisült. E gondatlanságnak esett áldozatul a muzeális értékű gyulai gyógyszerár edényzete is. E romhalmazból mindössze négy gyógyszerár berendezését és felszerelését sikerült összeszedni.

A szakfelügyelet munkájának beindításával az első kataszteri adatok felmérése után kezdetét vette az a korszerűsítési program, mely jelenleg is tart. E program első szakasza a romos, vagy rendkívül rossz állapotban levő gyógyszertárak helyreállítása volt.

Lázasan készültek a tervek és az akkori irányító szerv, a gyógyszerári központ által nyújtott minden anyagi segítséget felhasználva a gyógyszertárak üzemképessé tételére. Csak az 50-es évek közepétől gondolhattunk átfogó rekonstrukciós tervek megvalósítására, gyógyszertárak újjáépítésére, vagy más épületbe történő áthelyezésére.

Új gyógyszertárak létesítése iránt is jelentkezett lakossági igény. Az 1951-ben megszüntetett 16; 1952-ben megszüntetett 1; és 1970-ben megszüntetett 3, vagyis összesen 20 gyógyszerár helyett az elmúlt 25 év folyamán 11 új gyógyszerárát létesítettünk zömében olyan településeken, ahol addig gyógyszerár nem volt.

Megszűnt gyógyszertárak:

Békéscsaba	14/2	Battonya	14/38
Békés	14/13, 14/14, 14/15,	Orosháza	14/50, 14/53
Mezőberény	14/17, 14/18	Tótkomlós	14/60
Déaványa	14/20	Sarkad	14/67
Éndrőd	14/23	Kondoros	14/69
Gyoma	14/25	Szarvas	14/72
Gyula	14/26	Szeghalom	14/78
Elek	14/32	Vésztő	14/81

Újonnan létesült gyógyszertárak:

14/50. Orosháza, Rákóczi-telep	1952. okt. 20.
14/32. Mezőgyán	1952. dec. 15.
14/14. Murony	1953. ápr. 4.
14/67. Zsadány	1955. aug. 20.
14/60. Gerendás	1960. márc. 11.
14/78. Bucsa	1960. márc. 24.
14/69. Csabacsüd	1960. dec. 7.
14/2. Békéscsaba	1961. nov. 1.
14/13. Bélmegyer	1963. dec. 1.
14/72. Sarkadkeresztúr	1964. jan. 1.
14/26. Gyulavári	1970. jan. 1.

A felsorolt gyógyszertárak közül az MNOT 130—56 falusi „gyógyszertár lakással” típusú szerint került megépítésre: a gerendási, bucsei, bélmegyeri és sarkadkeresztúri gyógyszertár. Ilyen épületbe került körzeten belüli áthelyezés során a 14/46. nagybánhegyesi és a 14/63. biharugrai gyógyszertár is.

Egyedi tervek alapján épült a csabacsüdi, a békéscsabai 14/2. és a gyulavári gyógyszertár. Ez utóbbi az orvosi rendelőkkel egy épületben került elhelyezésre. Az Orosháza Rákóczi-telepi, mezőgyáni, muronyi és zsadányi gyógyszertárak a község által rendelkezésre bocsátott épületben kerültek elhelyezésre. E gyógyszertárak ma már korszerűtlenek, bővítésre, átépítésre szorulnak.

A felsorolt gyógyszertárakkal a hálózatot nem fejlesztettük, hiszen még mindig 9 gyógyszertárral kevesebb gyógyszertáraink száma az államosítás alkalmával átvett gyógyszertárak számánál. Úgy érezzük azonban, hogy gondos és alaposan felmért tervszerű munkával szükségszerűen hálózatrendezést hajtottunk végre.

A bezárt és újonnan létesült gyógyszertárakon kívül a többi, üzemelő gyógyszertárat is korszerűsíteniünk kellett. 15 gyógyszertárat körzeten, illetve községen belül másik épületbe helyeztünk át.

Így kerültek áthelyezésre az alábbi gyógyszertárak:

Békéscsaba	14/5, 14/6, 14/10.	sz. gyógyszertár
Gyula	14/27.	sz. gyógyszertár
Kevermes	14/39.	sz. gyógyszertár
Mezőkovácsháza	14/45.	sz. gyógyszertár
Nagybánhegyes	14/46.	sz. gyógyszertár
Orosháza	14/49.	sz. gyógyszertár
Nagyszénás	14/58.	sz. gyógyszertár
Pusztaföldvár	14/59.	sz. gyógyszertár
Tótkomlós	14/61.	sz. gyógyszertár

Biharugra	14/63.	sz. gyógyszertár
Kötegyán	14/64.	sz. gyógyszertár
Füzesgyarmat	14/76.	sz. gyógyszertár
Szeghalom	14/79.	sz. gyógyszertár

A felsoroltak közül újonnan épült a 14/6. és a 14/10. sz. békéscsabai, a 14/45. mezőkovácsházi, a 14/46. nagybánhegyesi, a 14/49. orosházi, a 14/58. nagyszénási és a 14/63. biharugrai gyógyszertár.

Az orosházi 14/49. sz. gyógyszertár egyike a legkorszerűbb és a legszebb kivitelű gyógyszertárunknak.

A GB által rendelkezésünkre álló keretből több magántulajdonban levő gyógyszertári, vagy gyógyszertár elhelyezésére alkalmas épületet vásároltunk. Ilyen épületbe került áthelyezésre a békéscsabai 14/5, a pusztaföldvári 14/59, és a kötegyáni 14/64. sz. gyógyszertár.

A városi, illetve községi tanács bocsátott rendelkezésünkre gyógyszertár elhelyezésére alkalmas épületet Békéscsabán a 14/7. sz. gyógyszertár áthelyezésére, továbbá Gyulán a 14/27, Kevermesen a 14/39, Tótkomlóson a 14/61, Füzesgyarmaton a 14/76 és Szeghalmon a 14/79. sz. gyógyszertár áthelyezésére.

A gyógyszertár meglévő épületét teljes rekonstrukciónak vetették alá az alábbi gyógyszertárak esetében:

Békéscsaba	14/8.	Medgyesegyháza	14/44.
Déaványa	14/21.	Nagykamarás	14/47.
Endrőd	14/22.	Békésszentandrás	14/68.
Elek	14/33.	Kondoros	14/70.
Újkígyós	14/35.	Szarvas	14/71.
Battonya	14/37.	Vésztő	14/80.

Részleges rekonstrukciót végeztünk az alábbi gyógyszertáraknál:

Békéscsaba	14/1.	Békéssámson	14/54.
Békés	14/11, 14/12	Csanádapáca	14/55.
Mezőberény	14/16.	Csorvás	14/56.
Köröstarcsa	14/19.	Gádos	14/57.
Gyoma	14/24.	Szentetornya	14/62.
Doboz	14/31.	Okány	14/65.
Kunágota	14/40.	Sarkad	14/66.
Dombegyház	14/48.	Szarvas	14/73.
Orosháza			
Rákóczi-telep	14/50.	Körösladány	14/77.

E munkák a felsorolt gyógyszertáraknál átmeneti megoldást jelentettek, előbb vagy utóbb teljes rekonstrukció válik szükségessé.

Allamosítás óta, vagy létesítésük óta lényeges változás nem történt az alább felsorolt gyógyszertáraknál:

Békéscsaba	14/3, 14/4, 14/9.	Magyarbánhegye	14/41.
Murony	14/14.	Mezőhegyes	14/42.
Gyula	14/28, 14/29,	Medgyesbodzás	14/43.
Mezőgyán	14/32.	Orosháza	14/51, 14/52.
Kétegyháza	14/34.	Szarvas	14/74, 14/75.
Battonya	14/36.		

Megnehezíti a helyzetet, hogy a felsorolt gyógyszertárak között öt magántulajdonban levő épületben van elhelyezve. Az épületek helye, vagy avultsága miatt nem vásárolható meg az ingatlan és rekonstrukciós munkálatokra sincs lehetőség. Elsősorban városi gyógyszertáraink sürgős rekonstrukciójára kell gondolnunk Békésen, Gyulán és Szarvason.

Összesítve, míg 1960-ban 13 gyógyszertárunk dolgozott korszerű körülmények között, addig ez 1970-re 31-re, 1975-re pedig 36-ra emelkedett. Ez azonban még mindig csak az jelenti, hogy a gyógyszertáraknak csupán fele dolgozik korszerű körülmények között.

Sokat tettünk e téren. Két gyógyszertár kivételével mindenütt van folyóvíz és csatornázás. Ki lett építve az elektromos hálózat és mindenütt van telefon. 17 gyógyszertárban létesítettünk központi fűtést és fokozatosan térünk rá a gáz- és olajtűzelésre.

A gyógyszertárak rekonstrukciójával egyidőben kerül sor a szolgálati lakások korszerűsítésére is.

Ott, ahol arra lehetőségünk van, az építkezés során több szolgálati lakást is létesítünk, gondolva a beosztott gyógyszerész elhelyezésére is. Így három szolgálati lakást létesítettünk Eleken és Nagyszénáson, két szolgálati lakást építettünk Battonyán. Három szolgálati férőhelyünk is van, ahol beosztott gyógyszerészek elhelyezését biztosítjuk. Gyulán három vendégszobát tartunk fenn.

Ahogy a gyógyszertári épületek korszerűsítésének tervezésében és kivitelezésében is kerestük a legjobb megoldásokat, ugyanúgy a gyógyszertári berendezésekben is érvényesítettük a gyakorlatban bevált elképzeléseket. Ahol arra lehetőségünk volt, ülőtárat létesítettünk. Megvalósítottuk a forgókorongos elhelyezést, de beépítettük a táraasztalba és zárhatóvá tettük. Ugyancsak beépítettük a skálára való rálátás miatt a centigrammos gyorsmérlegeket is. Sikerrel alkalmazzuk a gyógyszerkiadó táraasztaloknál a csúszópolicokat és lengőfiókokat is. Sok praktikus megoldás segíti az itt dolgozók munkáját. A billenőfiók kötszerek részére, a fiókok fogahtyúinak megoldása, a bútorzat tisztán tarthatósága stb.

Különös gondot fordítottunk a bútorzat esztétikájára. Mi vezet-

tük be és a bútorzatokra sikerrel alkalmaztuk a gyógynövények intarziáit és az orosházi 14/49. sz. gyógyszertárban a tételválasztó lametszetet.

Az ülő munkahelyek kialakításával irányítjuk a betegforgalmat és ezáltal a gyógyszerkiadás nehéz munkáját is szervezetté tesszük.

Megyénk gyógyszertárainak felszereltsége felettes hatásáink által és országosan is elismert.

A VI. kiadású Magyar Gyógyszerkönyv által előírt alább felsorolt eszközzel valamennyi gyógyszertárunk rendelkezik:

Olvadáspont meghatározó készülék
Cseppenéspont meghatározó készülék
Dermedéspont meghatározó készülék
Aszeptikus manipulátor beépített mérleggel
Membránszűrő berendezés, ahol manipulátor nincs
Alukláv, vagy certokláv
Hűtőszekrény
Porfirizátor

A 72 üzemelő gyógyszertár tovább eszközei és kisgépei:

Analitikai mérleg	55 db
Légfékes analitikai mérleg	28 db
Centigrammos gyorsmérleg	86 db
Kézi emulgeátor	10 db
Hőlégbefúvós üvegszárító	22 db
Elektromos szárítószekrény	35 db
Kvarcfűtő-betétes üvegdesztilláló	7 db
Simax üvegdesztilláló 5 l	10 db
Simax üvegdesztilláló 10 l	3 db
DKP III kevertágyas ioncserélő	25 db
Cserepatron	50 db
Kúpöntő 100x1 g	11 db
Kúpöntő 100x2 g	15 db

A felsorolást folytathatnánk. Összegezve azonban megállapíthatjuk, hogy gyógyszertáraink a korszerű gyógyszerkészítés és gyógyszervizsgálat eszközeivel rendelkeznek és azokat néhány kivételtől eltekintve használják is.

Az analitikai és galenusi laboratórium műszer- és gépparkjának ismertetésére e laboratóriumok tevékenységére vonatkozó leírásban térünk ki, mivel a kettő szoros kapcsolatban van egymással és ott jobban érzékelteti a fejlődés nagyságát.

A felsoroltakhoz és a jó munka tárgyi feltételeihez tartozik még

az a több ezer kötetes szakkönyvtár, melynek nagyobb részét a központ őrzi, de valamennyi gyógyszertár is rendelkezik a legmodernebb és a legszükségesebb szakirodalommal. Külföldi és belföldi szakfolyóiratok 1953 óta érkeznek vállalatunkhoz. Ezekkel nemcsak a mindennapos rutinmunka, hanem a tudományos bűvárkodás részére is segítséget tudunk nyújtani. Szakkönyvtárunk az Orvostudományi Dokumentációs Központ és Könyvtár ellenőrzése és irányítása alatt működik. Több esetben nyújtott a társkönyvtáraknak segítséget. A könyvtárosi tennivalókat Gellén Jánosné laboratóriumi asszisztens látja el.

A Gyógyszertári Központ 25 éves tevékenysége

Gyógyszerellátás

Központunk alapvető célja a lakosság gyógyszerellátásának biztosítása. A feladat, hogy a betegek gyógyításához szükséges gyógyszerek kellő időben, kellő mennyiségben és megfelelő minőségben álljanak rendelkezésre.

Hogy ennek a feladatnak a központ hogyan tett eleget az elmúlt 25 év folyamán, azt legjobban az elmúlt időszak mutató-számai, gazdasági eredményei tükrözik.

Elsősorban a forintban kifejezett forgalmi adatokat vizsgálva azt láthatjuk, hogy a forgalom rendkívüli módon emelkedett. Az 1951. évi forgalmat bázisnak tekintve a forgalom emelkedése több, mint tizenkétszeres.

A forgalom emelkedését az alábbi táblázatban szemléltetjük:

Év	1000 Ft	Index
1951	16 982	100
1955	31 566	185,9
1960	59 810	352,2
1965	102 193	601,8
1970	152 205	896,3
1974	214 750	1.264,6

Az előző évhez viszonyítva a forgalom $0/0$ -os emelkedése a legmagasabb 1954-ben és 1959-ben volt, 23,0 és 20,4 $0/0$. Legkisebb emelkedés volt 1968-ban és 1972-ben 1,9 és 3,2 $0/0$.

A forgalom emelkedésének három fő okát figyelhetjük meg. Az elmúlt 25 év folyamán a betegbiztosítás általánossá vált és ma már valamennyi állampolgárra kiterjed. A mezőgazdaság szocialista át-szervezésével szükségszerűen és ugrásszerűen növekedett az igény és a gyógyszerfogyasztás nagysága.

Másik oka a forgalom emelkedésének a korábban két évenként, az utóbbi időben pedig évenként jelentkező influenzajárvány. A gyógyszerkincs is kicserélődik. Egyre újabb, nagyobb hatású és sokszor nagyobb értékű gyógyszerek kerülnek felhasználásra mind az embergyógyászat, mind az állatgyógyászat vonatkozásában.

A forgalom alakulásával figyelemmel kell lennünk a létszám alakulására is. Az átlag állományi létszám alakulását figyelve azt tapasztaljuk, hogy a létszám növekedési üteme lényegesen alatta marad a forgalom növekedése ütemének.

Az alábbi táblázatban az átlag állományi létszám és az egy főre eső forgalom alakulását mutatjuk be 25 év távlatában, bázisnak az 1951. teljes esztendőjét véve:

Év	Átlag állományi létszám	Index
1951	245	100
1955	317	129,4
1960	429	175,1
1965	568	231,8
1970	619	252,6
1974	666	271,8

Az előző évhez viszonyítva az átlag állományi létszám emelkedés a legmagasabb 1954-ben és 1961-ben volt 10,4 és 9,3⁰%. Legalacsonyabb az emelkedés mértéke 1966-ban és 1968-ban 0,2 és 1,2⁰%.

A létszámadatokat elemezve arra a megállapításra juthatunk, hogy a gyógyszerészek száma éveken át stagnál. Az egyetemről kikerülő fiatal gyógyszerészek a nyugdíjbavonuló, vagy más okból kieső gyógyszerészek létszámát pótolják. A gyógyszerészek vonatkozásában az állományi átlagos létszám 157. A gyógyszerésztárak államosításakor a gyógyszerészi létszám 95 fő volt.

A nagymértékű forgalomemelkedést gyógyszerésztári asszisztensek munkábaállításával sikerült ellátnunk. Míg asszisztenseink száma az államosítás idején 28 fő volt, addig létszámuk 1975-re 294-re emelkedett.

Miután a gyógyszerészi pálya is elnőiesedett, egyre többen veszik igénybe az utóbbi években a gyermekgondozási segínyt, illetve az ezzel járó fizetés nélküli szabadságot. Míg 1952-ben 80:24 volt a férfiak és nők aránya, addig 1975-ben ez az arány 45:128-ra változott. Az asszisztensek vonatkozásában az előbb elmondottak hatványozottan érvényesek.

Köztudomású, hogy az egészségügy területén és ezen belül gyógyszerésztári dolgozók vonatkozásában a bérezés a népgazdaság más területeihez viszonyítva alacsonyabb.

Bérezés vonatkozásában vállalatunk az államosítás idején is rossz beállással indult. A tervgazdaság idejében a bérfeljesztés meghatározott keretek között mozgott. Csak az új gazdasági irányítási

rendszer életbeléptetése után sikerült nagyobb lépésekkel előre haladnunk és a gyógyszerésztári dolgozók bérezését adott lehetőségeinken belül javítani.

A bérköltség a havi átlagkereset és a bérszínvonal számait az alábbi táblázatunk szemlélteti:

Év	Béreköltség		Havi átlag kereset		Bérszínvonal	
	1000 Ft	Index:	Ft	Index:	Ft/fő	Index:
1958	5 680	100	1 271	100		
1960	7 239	127,5	1 406	110,6		
1965	9 831	173,1	1 442	113,5		
1968	11 292	198,8	1 608	126,5	19 540	100,0
1969	11 665	205,4	1 600	125,9	19 413	99,4
1970	12 601	221,9	1 696	133,4	20 435	104,6
1971	14 285	251,5	1 911	150,4	22 813	116,8
1972	15 993	281,6	2 077	163,4	24 972	127,8
1973	17 082	300,7	2 163	170,2	25 958	132,8
1974	18 510	325,9	2 316	182,2	27 778	142,2

Központunk bérfeljesztést hajt végre a részesedési alap terhére is, tudatosan számolva a progresszív adóztatás tényével. E vonatkozásban is a fluktuáció csökkentése a szakképzett létszám megtartása és életszínvonaluk emelése az elsődleges cél.

A gyógyszerforgalom egy másik mérési lehetősége a gyógyszerésztárakban beváltott társadalombiztosítási vények darabszámának megállapítása. Ezeket az adatokat az 1956-ban létesült központi vény-számlázás útján tudjuk meghatározni.

Az alábbi táblázatban a forgalmi adatokat az összes vény darabszámmal és ezen belül a munkaiigényes magisztrális vények darabszámával állítjuk szembe. Feltüntetjük a vény átlagár forintértékét is.

Év	Forgalom 1000 Ft-ban	Összes vény db	Vényátlagár Ft	
			Összes vényből	magisztrális db
1956	33 372	1 392 100		
1960	59 810	2 485 633	449 360	12,82
1965	102 193	3 958 876	535 702	15,49
1970	152 205	5 361 181	737 467	18,66
1974	214 750	6 132 870	864 594	22,93

A központi vényszámlázás nemcsak értékes adatot szolgáltat a központi vezetésnek, hanem nagyban tehermentesíti a hálózat adminisztrációs munkáját. Biztonságot is nyújt a leltárelszámoltatás szempontjából azáltal, hogy a számlák a társadalombiztosító intézetek felé iker-számlázás, vagy a gyógyszertárakkal történő vényérték egyeztetés után kerülnek benyújtásra.

A központi vényszámlázás retaxa munkát is végez. Ennek volt köszönhető, hogy az 1956—1966. évek között az SZTK által kimutatott országos retaxa átlag alatt teljesítettünk.

Az új gazdasági irányítási rendszer a termelésben, illetve az eredményben érdekeltté teszi a dolgozókat. A kereskedelemmel ellentétben a gyógyszerári dolgozók nem tudják a gyógyszerforgalmat emelni, de ezt szemléletük folytán nem is teszik. A gyógyszerforgalom — mint láttuk — zömében a vényforgalomra épül, melyre az orvos által rendelt gyógyszert mennyiségben kötelesek kiszolgáltatni.

A gazdasági eredmény elérésére, illetve javítására mégis van lehetőség, ez pedig a költségekkel való takarékos gazdálkodás. Az elmúlt 25 év folyamán 1958-ban, 1964-ben és legutóbb 1975-ben készült takarékosági intézkedési terv a központilag meghatározott irányvonalak figyelembevételével.

A takarékoság és a tervszerű költséggazdálkodás érdekében vállalatunk energia normákat és üzemeltetési normákat dolgozott ki.

Áramfogyasztási normákat 1956. július 1-től, ipari áramfogyasztási normákat 1965. január 1-től alkalmazunk. Fűtési normákat 1953-ban állapítottunk meg először. Gázfogyasztási normák bevezetésére 1975. január 1-én került sor.

Üzemeltetési normákat 1954. december 1-vel vezettünk be, a gyógyszerári papíráru normákra pedig 1959. január 1-vel adtunk ki szabályozást. A normák eleinte kategória-normák voltak. 1975-től kezdve gyógyszertáranként megállapított egyéni normákkal dolgozunk. Ezek a felhasználható maximumot jelentik, melyből általában gondos takarékoskodás mellett 10% megtakarítás lehetséges. A normákkal való gazdálkodást a szocialista egészségügyért munkaversenyben is értékeljük.

A normák segítséget nyújtanak a költségek megtervezéséhez. Eredménye, hogy magasabb forgalmat a korábbi évekkal közel azonos költség szint mellett teljesítünk, ami a vállalati eredményben realizálódik. Így a nyereségrészesedés rendszere folytán a dolgozók anyagi érdekeit is szolgálja.

Az előzőekben vázolt nagymértékű gyógyszerforgalom ellátásához szükséges gyógyszerkészletek biztosítása szükségszerűen hozta ma-

gával a gyógyszerellátás korábbi rendszerének teljes átszervezését. Ez a gyógyszergyárak 1948-ban történt államosításával vette kezdetét, követte a gyógyárunagykereskedelem 1949-ben történt állami kezelésbevétele és végül a gyógyszertárak államosítása.

Az államosítás időpontjában az akkor létrejött megyei vállalatoknak nem voltak központi raktárai, melyekből a megye gyógyszerellátását biztosítani lehetett volna. A gyógyszertárak ezért a Gyógyáruértékesítő Vállalat kihelyezett fiók telepeiről rendelték a szükséges gyógyszereket. Megyénkben a szegedi fiók látta el a gyógyszertárakat hetenként kétszeri küldeménnyel. A beszerzéseket központilag ellenőrizték.

Az ellátási területek nagysága és távolsága a Gyógyért fiók telepektől, továbbá a szállító járművek és eszközök korlátolt száma mind sürgetőbbé tette a megyei gyógyszertár vállalatok központjában saját gyógyszerraktárak, ún. decentrumok létrehozását. Békés megyében a gyógyszerraktár 1952. március 3-án kezdte meg működését és ma is innen történik a gyógyszertárak gyógyszerkészleteinek utánpótlása. A raktár létrehozásával központilag kellett megszervezni a gyógyszer- és anyagellátást, mely feladat a gyógyszergazdálkodási szakelődő hatáskörébe tartozott. Első feladata a szervezés, adatgyűjtés és a szükséges nyilvántartások felfektetése volt. Nem volt ugyanis adat a gyógyszerkülönlegességek és alapanyagok várható fogyását illetően. A tervgazdálkodás viszont szükségessé tette, hogy megfelelő, tervszerű gyógyszergazdálkodás valósuljon meg, mind a termelés, mind pedig a készletezés vonalán.

Az első gyógyszerfogyasztási terveket a gyógyszertárak készítik cikkelemenként, darabszámban és értékben. Ezeket a terveket a központi apparátus összesíti. Az így összesített tervet egyeztetik a vállalati anyaggazdálkodási szakelődő által készített tervvel. A Gyógyáruértékesítő Vállalat a megyei terveket összesítve készítette el az országos gyógyszerfogyasztási terveket.

A tervkészítésnek ez a rendszere az idők folyamán megváltozott. A gyógyszertárak tervkészítési munkáját megszüntetve csak a vállalati központ készített terveket. Majd ezt a feladatot teljes egészében a Gyógyáruértékesítő Vállalat vette át. Ma a gyógyszerári központok saját fogyasztási adataik alapján készíteneik cikkelemenkénti gyógyszerfogyasztási terveket, a Gyógyáruértékesítő Vállalattal a terv cikkesoportonként kiárazott forintértéket közlik. Ezeket az adatokat használja fel a Gyógyért a gyógyszerfogyasztási terv elkészítéséhez.

A gyógyszerfogyasztási terv alapján szerződéses jogviszony biz-

tosította a lekötött gyógyszerkészleteket mind a gyár és a Gyógyért, mind pedig a Gyógyért és a Gyógyszertár Vállalat között. Ezt a merev és kötbérekkel terhelt rendszert felváltotta a készletezési rendszere, melynek tisztult formája van jelenleg is érvényben.

A gyógyszerraktár a Békéscsaba, Justh Gyula u. 2. sz. alatti központi telephelyen nyert elhelyezést a raktározott anyagok természetének megfelelően. Folyékony és száraz gyógyszeralapanyagok, továbbá gyógyszerkülönlegességek raktár részlegét egy emeleti rész kialakítása után a kötszerek raktára is bővítette.

A raktár munkáját az irányító szervek által kiadott raktározási ügyrend, kiszerezési utasítás, leltározási utasítás és selejtezési utasítás szabályozta. Külön rendelkezésben szabályozták a raktári dolgozóktól megkívánt képzést és a drogista szakmunkási, majd drogista mesteri képzés megszerzésének lehetőségét.

A kezdő vállalatnak komoly gondot jelentett a gyógyszertárakból begyűjtött avult, használhatatlan selejt gyógyszerek felszámolása. A békéscsabai 14/2. sz. bezárt gyógyszertár helyiségeiben létesült ez az ún. átmenő és selejtraktár. Az itt bevizsgálásra került és még felhasználhatónak minősített gyógyszeralapanyagok értéke azonban nem állt arányban a ráfordított munka értékével, így a raktár rövidesen megszüntette működését.

A gyógyszerraktár dolgozóinak elsődleges feladata a gyógyszertárak felé történő ütemes kiszállítások időre való elkészítése. A gyógyszertárak forgalmának emelkedése és a gyógyszerellátás biztonsága szükségessé tette ugyanis, hogy a havi egyszeri kiszállítás rendszeréből a havi kétszeri ütemkiszállítás rendszerére térjünk át. Emellett a sürgős igények kielégítése ún. statim és pótrendelések kiszállításával történt.

A raktári dolgozók feladata az is, hogy időben jelzést adjanak a készletek alakulásáról azért, hogy az utánpótlásról időben gondoskodni lehessen. Megfelelő nyilvántartásokat is vezetniük kell, hogy a beérkezett készletek esetleges forgalom-kivonás esetén ellenőrizhetők legyenek. Feladatuk a megfelelő törzs- és zárókészletek képzése és biztosítása is.

A megyei raktár látta el több éven át a megyében levő kórházak és egészségügyi intézmények, intézetek gyógyszerellátását is. Kezelésébe és gondozásába került az Eü. II. raktár készleteinek ellenőrzése, a gyógyszerek felfrissítése és a raktár munkájának irányítása.

A központi gyógyszerforgalmazás egyik legfontosabb feladata, a központi raktárban és a gyógyszertárakban a megfelelő törzs- és zárókészletek kialakítása. A gyógyszertárak részére 1954—1961-ig havi átlagforgalmuk alapján kulcsszámok alkalmazásával lett biz-

tosítva az a forintkeret, melyen belül törzs- és fogyókészleteiket kialakíthatták. Ezt a gazdálkodási formát 1961-ben az ún. dinamikus készletgazdálkodás váltotta fel, mely központilag kimunkált forgalmi adatok alapján gyógyszertáranként határozta meg a törzs-készletek forint értékét. Ez hatheti gyógyszerkészletet biztosított. E rendszer gyógyszertárainkban bevezette a tervszerű és tudatos készletgazdálkodást.

A gyógyszertárak forgalmának és készleteinek ismeretében központilag kell kialakítani a gyógyszerraktár törzs- és zárókészleteit is. Ez a rendkívül nagy figyelmet igénylő munka, a készletek helyes kialakítása egyes nem várt esetekben a gyógyszerellátás zavartalanságát hivatott biztosítani. Influenzajárványok idején több ízben bebizonyosodott a készletgazdálkodás szükségessége. Az 1956-os ellenforradalom idején, amikor központunk hónapokra elszakadt az utánpótlás bázisától, a Gyógyáruértékesítő Vállalattól, biztosítani tudta készleteiből a lakosság gyógyszerkészletét.

A gyógyszerkészletezési munkát nagy mértékben zavarja a gyártási nehézségekből adódó ún. szükség- és hiánycikkek nagy száma. Központilag mindent megteszünk a gyógyszertárak és az orvosok megfelelő tájékoztatása és a kieső cikkek helyettesíthetősége vonatkozásában. A jelenleg érvényes készletezési rendszer a gyógyszerkészlet forgási sebességét veszi alapul és szabad kezdet ad a készletek központi raktárban, vagy gyógyszertárakban történő raktározását illetően. E differenciált készletezés azonban korlátok közé szorul a beszerzési és a raktár-kapacitási lehetőségek korlátozott volta miatt.

A gyógyszerellátáshoz szorosan hozzátartozik a göngyölegekkel, üzemeltetési anyagokkal való ellátás zavartalansága is. Ebben a vonatkozásban sok nehézséggel kellett és kell megküzdenünk. Különösen a gyógyszeres üvegekkel való ellátás vonatkozásában még ma sem sikerült jó ellátást biztosítani. A gyógyszerraktár szerves részét képezi az üzemeltetési anyagraktár is, miután minden anyagot nem lehetett helyi beszerzési lehetőségekből a gyógyszertár részére biztosítani.

Említettük már azt a fontos szerepet, amelyet a gyógyszertári dolgozók munkaterhelésének mentesítése érdekében a galenusi laboratórium betölt. A galenusi laboratórium termelését közvetlenül a központi gyógyszerforgalmazás irányítja és a gyógyszerraktárból látja el a termeléshez szükséges alapanyagokkal. Több éven át megyei galenusi laboratóriumunk látta el a Szolnok megyei testvér-vállalatot is galenusi készítményekkel.

A galenusi készítményeken kívül főhatósági rendelkezésre egyes alapanyagokat országos szükségletre is gyártottunk. Kristályos kal-

ciumkloridból több éven át biztosítottuk az ország szükségletét. A galenusi laboratórium működését a vonatkozó egészségügyi minisztériumi utasítások szabályozták. Ez utasítások előírták a galenusi laboratóriumok helyiségeit, ügyrendjét, nem határozták meg azonban a gépi felszerelést. Központunk ezért maga alakította ki a laboratórium gépparkját.

Gyógyszerek főzéséhez és külön a kenőcsök megolvasztásához két gőzűst duplikátort helyeztünk üzembe, de rendelkezünk vákuum desztilláló berendezéssel, szűrőtartályokkal és a vákuum szűréshez szükséges szivattyúval is. A száraz gyógyszerek készítéséhez magunk konstruáltunk egy univerzális szárítóberendezést, a szitálás-hoz vibrációs szitát szereztünk be, a tabletták granulálásához egyben a paszták készítéséhez két dagasztó géppel és egy Savaria berendezéssel rendelkezünk. A kúpokat Regdon—Vidákovics által készített félautomata kúpöntőberendezéssel állítjuk elő. A desztilláló részleg látja el az egész megyét friss desztillált vízzel. Berendezése 2 db V2 üstből áll, de fel van szerelve 10 literes Simax üvegdesztillálóval és ioncserélő berendezéssel is. Galenusi laboratóriumunkban üzemelt évek óta az első Destionex készülék is. A desztilláló készülék hűtővize az üvegmosót látja el melegvízzel. Az üvegek gyors szárítása úgy a laboratórium, mint a raktár igényeinek kielégítésére a dr. Ragetti—Jeszenszki által kidolgozott újítással egy hőlégszárító berendezéssel oldódott meg.

Injekciók és infúziók, továbbá szemészeti alapanyagok előállítása is a galenusi laboratórium profiljába tartozik. E készítmények előállításához szükséges berendezéssel is felszereltük a laboratóriumot. E felszerelések között a 100 l űrtartalmú autokláv a termelésben nagy szolgálatot tett. A gyógyszerárak tehermentesítésére a galenusi laboratórium már korábban rátért egyes porkeverékek tablettázására. A különböző összetételű kombinált porok helyett egységes összetételű kombinált tablettát hoztunk forgalomba. Az OGYI engedélye alapján mi is rátértünk a Fo-No előíratú néhány porkeverék és pirula tablettázására, illetve gömbtablettázására. A tablettákat Diaf nagyteljesítményű tablettázó géppel készítjük.

A galenusi laboratórium kiserelő részleggel is rendelkezik. E munka gépesítésére is gondoltunk egy Engler-féle félautomata tubustöltő gép beállításával. A laboratórium a felsoroltakon kívül rendelkezik mindazokkal az eszközökkel, melyek működéséhez szükségesek.

A jelenleg folyamatban levő rekonstrukció megvalósítása után a galenusi laboratórium profilját szükségszerűen bővíteni fogjuk és mindazokat a készítményeket, melyeket jelenleg még a gyógyszerárak készítenek üzemi méretekben állítunk elő. A galenusi labora-

tórium infúziós részleggel is bővül és így lehetőség nyílik a fekvőbeteg intézetek, kórházak infúziós oldat szükséglete ellátására is. Az ehhez szükséges gépi felszerelés beszerzése folyamatban van. A galenusi laboratórium termelésére az alábbi táblázat ad számokban hű képet:

Év	Mennyiség kg	Kiserelt tétel	Tabletta db	Szemészeti oldat/liter
1955/II	408	1 956		
1956	2 337	4 269		
1957	4 623	4 515		
1958	8 218	6 280		
1959	13 647	11 527		
1960	16 874	12 205		
1961	12 852	12 563		
1962	14 091	12 931		
1963	13 330	14 218		
1964	13 343	15 121	241 000	
1965	15 251	15 251	450 000	
1966	15 345	17 204	453 000	
1967	15 842	18 915	575 000	
1968	16 169	23 930	615 000	307
1969	16 392	28 052	1 080 000	512
1970	19 715	37 709	1 146 000	757
1971	18 560	36 488	1 278 500	799
1972	18 920	36 810	1 245 000	663
1973	6 812	30 031	2 365 000	624
1974	7 205	26 448	2 130 000	813
1975/I	5 334	12 481	1 160 000	453

1973—75 között a termelés csökkenésének oka, hogy a rekonstrukció miatt a laboratórium szükséghelyiségekben üzemel, így a készítmények egy részének előállítását a gyógyszerárakba tettük át. A desztillált víz termelt mennyisége 1956-ban 23 625 liter volt. A mennyiség állandóan emelkedik, a laboratórium 1974-ben 42 188 liter desztillált vizet állított elő.

Gyógyszerellenőrzés

Az államosítást követően a gyógyszertárak szakmai munkája nem állt az akkori követelményeknek megfelelő szinten. Ennek okát a tárgyi feltételek hiányában, a személyi változásokban és szubjektív körülményekben láthatjuk. A gyógyszertárak szakmai ellenőrzését ún. laikus ellenőrök végezték több-kevesebb hozzáértéssel. Kedvező eset volt, ha az ellenőrnek asszisztensi képesítése volt. Megyénkben az ellenőrök munkáját központból irányították és rendszeresen be kellett számolniuk a tapasztalataikról.

A szakmai visszaesést a minisztérium a szakfelügyelet munkábaállításával kívánta felszámolni. Megyénkben 1951. májusában dr. Ragetti János kapta feladatául a központi analitikai laboratórium felállítását és a gyógyszertárak kataszteri felmérését, szakmai munkájuknak irányítását. A laboratórium felszerelése a legszükségesebb mérőeszközökből és egy analitikai mérlegből állt. A kataszteri adatok felvétele 1951. decemberéig készült el és hű képet ad nemcsak a gyógyszertárak épületére és helyiségeire, hanem berendezésére és felszerelésére is. Ez utóbbival kifogástalan gyógyszereket készíteni nem lehetett, hiszen akadt olyan gyógyszertár is, ahol a súlyokat kisebb-nagyobb kavicsdarabok helyettesítették.

Az analitikai laboratórium műszerezettsége egyre gyarapodott, helyszűke miatt azonban ezeket ládában voltak kénytelenek tartani.

A műszerállomány nagyarányú fejlesztésére 1958-ban kerülhetett sor, amikor már a laboratórium megfelelő helyen és adottságok között dolgozhatott. Az alábbi felsorolásban az analitikai laboratórium jelenlegi műszerállományát és azok beszerzési időpontjait tüntetjük fel:

Centigrammos gyorsmérleg
Kétfényelemes fotóméter
Laboratóriumi centrifuga
Elektromos extrahálótelep
Koloriméter Duboscq-féle
Stalagnométer
Szárítószekrény elektromos
Laboratóriumi vízfürdő

Analitikai kvarclámpa	1956
Vákuum szárítószekekrény	1958
Refraktométer Abbé-féle	1959
Konduktométer	1959
Ultratermosztát	1960
Viszkoziméter	1960
Uvifot fotóméter	1961
Egyetemes rázó gép	1963
Hálózati pH mérő	1966
Erweka tabletta szétesés vizsgáló	1966
Zeiss mikroszkóp	1966
Laboratóriumi pH mérő	1968
Lanaméter	1969
Boetius mikroszkóp	1973
Centigrammos gyorsmérleg	1973
Büretta automata	1973
Analitikai kvarclámpa CAMAG	1974
Desztilláló kvarcbeütés	1974
WA—30 Analitikai mérleg	1975
Számológép	1975
Légfékes analitikai mérleg	1975
Phlapho—4 lángfotóméter	1975

Ezzel a felszereléssel már nemcsak a gyógyszer-tárakból, a galenusi laboratóriumból és a gyógyszerraktárból származó gyógyszer-mintákat lehetett vizsgálni, hanem lehetőség nyílt tudományos kísérleti munkák végzésére is. Az analitikai laboratórium műszerparkjának növelésével párhuzamosan folyt és folyik a gyógyszer-tárak modern munkaeszközökkel és kisgépekkel való felszerelése, melyről az előzőekben már szóltunk.

A tárgyi feltételek biztosítása után kerülhetett sor a gyógyszer-tárak szakmai, gyógyszerkészítési, minőségi munkájának megjavítására és ellenőrzésére.

A szakfelügyelet tevékenységét jogszabály írja elő. Ezek között súlypontilag szerepel a gyógyszer-tárakból vett gyógyszer-minták analitikai vizsgálata. Az ő feladatuk az idegen szervek, a társadalombiztosítási intézetek által vett gyógyszer-minták analitikai vizsgálata is. A galenusi laboratórium mintáinak ellenőrzését analitikus gyógyszerész végzi, ugyancsak az analitikai laboratóriumban. A gyógyszer-tárakból vett gyógyszer-minták számát és a III—IV—V-ös minősítésű minták százalékos értékét az alábbi táblázatban szemléltetjük:

Év	Minták száma	III—IV—V. minták %-a
1951		80,55
1952		49,48
1953		36,82
1954		28,31
1955		19,10
1956		10,82
1957	280	7,03
1958	275	6,75
1959	364	4,55
1960	448	5,80
1961	523	2,87
1962	510	1,77
1963	501	0,79
1964	520	1,73
1965	550	1,63
1966	593	1,18
1967	528	1,89
1968	583	0,51
1969	590	1,02
1970	399	0,76
1971	412	0,49
1972	482	1,45
1973	528	3,03
1974	562	2,13
1975/I	207	1,93

Eleinte irányelv volt, hogy minden gyógyszerész-től évente legalább egy mintát kell venni. Javaslatunkra az Országos Gyógyszerészeti Intézet bevezette a gyógyszer-tárban készült magisztrális vények számának arányában történő mintavételezést. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy megyénkben átlagban minden 1500-ik magisztrális vényre készült gyógyszer ellenőrzés alá kerül.

Ugyancsak javaslatunkra a minőségi és mennyiségi gyógyszer-vizsgálatot kiegészítették a készítési technológia ellenőrzésével is. Ez a gyógyszerek homogenitásán kívül az adagolás pontosságának vizsgálatát is magában foglalta. A gyógyszer-tárakban bevezettük az ún. belső ellenőrzést. Ez a gyógyszer-tárban készült osztott gyógyszerformákat ellenőrizte és minősítette. Szakfelügyelőink végeznek ilyen ellenőrzést a helyszíni vizsgálatok alkalmával. Ezek összesített eredményét az alábbi táblázat szemlélteti:

Év	Összes minta szám	I. kat.		II. kat.		III—V. kat.	
		db	%	db	%	db	%
1972	43	36	83,72	4	9,30	3	6,98
1973	165	154	93,33	9	5,45	2	1,22
1974	214	191	89,25	16	7,47	7	3,28

Az analitikai feladatok elvégzéséhez szükséges volt a laboratórium vegyszerellátásának, de a gyógyszertárak vegyszerellátásának megszervezése is. Ezt az analitikai laboratórium végzi és biztosítja a gyógyszertárak részére a vizsgálatok végzéséhez szükséges kémiszereket, mérőoldatokat.

Az V. és VI. kiadású Magyar Gyógyszerkönyvek életbeléptetése is az elmúlt 25 év során valósult meg. Rendelkezéseik betartásához újabb eszközök beszerzése vált szükségessé. Így a gyógyszertárak eszközellátottságának felmérése az eszközök utánpótlása a szakfelügyelők feladatát képezte. A gyógyszertári edényzetek szignálására szignáló mestert alkalmaz központunk, aki tevékenységét a szakfelügyelők irányítása mellett végzi.

A szakfelügyeletnek másik súlyponti feladata a gyógyszertárakban folyó szakmai munka ellenőrzése és ezzel kapcsolatban végzett szakmai tanácsadás. A helyszíni ellenőrzések nagyban hozzájárultak a gyógyszertárak szakmai rendjének kialakításához és az egységes szakmai szemlélet megvalósításához.

Az ellenőrzésnek egyik változata az ún. komplex ellenőrzés, mely egyidőben több szempontból vizsgálja a gyógyszertár működését. E részletekbe menő vizsgálat jegyzőkönyvei nemcsak a feltárt hibákat, hanem azokat az észrevételeket is tartalmazták, amelyek a gyógyszertár jó munkáját tükrözték. A gyógyszertárak szakmai színvonalát kívánta fokozni a gyógyszertári központ akkor, amikor 1972-től gyógyszeranalitikai továbbképző tanfolyamot végzett ún. analitikus gyógyszerészeket állított munkába. Számuk fokozatosan nőtt, jelenleg és főleg nagyforgalmú gyógyszertárakban 17 analitikus gyógyszerész dolgozik. Munkájukat a szakfelügyelet irányítja. Feladatkörüket, mely a gyógyszertár minőségi munkájának csaknem valamennyi területét átfogja, központunk dolgozta ki. Kidolgoztuk számukra a gyorsanalitikai eljárásokat és elláttuk munkahelyüket a korszerű analitikai munka végzéséhez szükséges valamennyi eszközzel és felszereléssel. A gyógyszertári munkaeszközök karbantartásának feladatát is az analitikus gyógyszerészekre bíztuk. Az analitikus gyógyszerészek félévenként számolnak be végzett munkájukról és évente egy alkalommal értekezleten beszélnek meg a további tennivalókat.

Szakfelügyelőink tevékenységéhez tartozik a gyógyszertári központnál folyó oktatási, képzési és továbbképzési munkában való részvétel. Feladatuk saját tudományos munka végzése és a területen folyó tudományos kísérletes munka szervezése és irányítása. Mindezekről beszámolónk megfelelő részében adunk részletes tájékoztatást.

A szakmai ellenőrzést kiegészíti az ún. gazdasági ellenőrzés. Míg kezdetben főleg a gazdasági ellenőrzésen volt a hangsúly, addig a gazdasági megerősödés és a konszolidáció ezt a feladatot háttérbe szorította ugyan, de jelentőségét nem veszítette el.

Központunk vezetése belső ellenőr munkábaállásával komoly segítséget kapott, aki a központ működésének egyes területeit rendszeresen felülvizsgálja és így lehetőség van a feltárt hibák házon belüli kijavítására.

Gyógyszertárak vonatkozásában a gazdasági ellenőrzés és a kollektívákra bízott népgazdasági vagyonszámlatartása bir jelentőséggel.

A kezdeti és sok hibával végzett non stop leltározásokat tervszerű leltározási munka váltotta fel. Vállalatunknál ma is két leltárbrigád végzi a gyógyszertárak leltározását, előre készített leltározási terv szerint. Az ügyrendben meghatározott módon, a leltározási utasítás szerint előírt időközökben sor kerül az álló- és fogyóeszközök, továbbá egyéb anyagok leltározására is. Egyik legnagyobb feladatot a gyógyszerraktár árukészleteinek számbavétele és elszámoltatása jelenti.

A gyógyszertárak leltározásának eredményei azt igazolják, hogy gyógyszertári kollektíváink a normalizált hiányokon belül jól tudnak gazdálkodni. Egyre kevesebb a külön felüli hiányos és a többletes gyógyszertárak száma.

Képzés és továbbképzés

Az egyre emelkedő gyógyszerforgalom, az egyre nagyobb igények, a kiadásra kerülő újabb és újabb gyógyszerkönyvek gyógyszerértári dolgozóinkat is egyre nagyobb követelmények elé állítják. Ezzel a folyamattal kell lépést tartania az egyetemi képzésnek és az azt követő továbbképzésnek.

Gyógyszerészeink utánpótlása elsősorban az egyetemet végzett fiatal diplomások munkábaállítása révén történik. Csak kisebb azoknak a száma, akik családi vagy egyéb körülményeik miatt jönnek megyénkbe más társközponttól. Következésképp, gyógyszerészeink átlagos életkora egyre csökken, jelenleg 36,4 év.

Azt is jelenti ez, hogy a gyógyszerészi pálya elnőiesedett. Míg a gyógyszerértárok államosítása idején és azt követően 80:24 volt a férfiak és nők aránya, addig 1975-re ez az arány 45:128-ra változott. Az idős gyógyszerészek nyugdíjba mentek. Megyénkben élő nyugdíjas gyógyszerészek közül 14-en vállalnak az engedélyezett óraszámokon belül munkát. Aktív és nyugdíjkorhatár felett csupán 4 nő és 4 férfi munkatársunk dolgozik.

Az egyetemi évek szünetében a gyógyszerész hallgatók szívesen töltik megyénk gyógyszerértáraiban kötelező gyakorlatukat. Számuk évente 20—30 fő. Központunk gondosan kiválasztja mind a tan-gyógyszerértár, mind pedig az oktató gyógyszerész személyét.

Az államvizsga előtt álló gyógyszerészjelöltek száma évente 7—15 között ingadozik, felkészítésük ugyancsak tangyógyszerértárakban oktató gyógyszerészek mellett történik.

Oktató gyógyszerészi képesítéssel 63 gyógyszerészünk rendelkezik.

Központunknál vezettük be elsőnek azt a gyakorlatot, hogy az államvizsga előtti gyakorlaton levő gyógyszerészjelöltek havonta két napot a gyógyszerértári központ laboratóriumaiban töltenek és ez alkalommal a központ szakvezetői tájékoznak felkészülésükben történő előrehaladásukról és ahhoz segítséget is nyújtanak.

Fiatalkorú gyógyszerészeink felkészültsége jó, a gyakorlatban jól megállják helyüket, többen közülük már az előírt gyakorlati idő alatt is gyógyszerértárvezetői beosztást kapnak.

A gyógyszerészek továbbképzését az Egészségügyi Minisztérium

már 1952-ben beindította. Szervezése helyileg rendezett konferenciákból állt.

1952—1956-ig a továbbképző konferenciák felújították a szerobakteriológiai, kémiai, analitikai ismereteket, az V. Magyar Gyógyszerkönyv vizsgálati módszereinek, bizonyos gyógyszerhatástani fogalmaknak ismeretét, valamint a technológiai vonatkozásokat. 16 ilyen konferenciát szerveztünk és tartottunk a megye nagyobb központjaiban Békéscsabán, Gyulán, Orosházán és Szarvason.

1957-től a konferenciás továbbképzés mellett egyéni és tanfolyamos továbbképzést is szervezett az Egészségügyi Minisztérium. Ilyen továbbképzésen 1957—1961 között 54 gyógyszerész kartársunk vett részt.

1962-től az Orvostovábbképző Intézet szervezi a gyógyszerészek egyéni és tanfolyamos továbbképzését, a konferenciás továbbképzési forma fenntartása mellett. Az elmúlt 18 év alatt egyéni és tanfolyamos továbbképzésen 630 gyógyszerész kartársunk vett részt, a konferenciák száma 64 volt.

Megegyően belül szerveztünk 1965—66-ban, 1966—67-ben és 1969-ben gyógyszerértári szervezési és gyógyszergazdálkodási tanfolyamot, fiatal gyógyszerértárvezetők részére. A résztvevők száma 30 fő volt. A tanfolyamok tematikáját központunk dolgozta ki.

Gyógyszeranalitikai tanfolyamot 1965—66-ban, 1970 és 1972-ben szerveztünk, jelenleg is folyamatban van egy kétéves analitikai tanfolyam. A tanfolyamokon résztvevők száma 42 fő volt.

A VI. Gyógyszerkönyv ismertetését 1967—68. évben rendezett tanfolyamon 20 fővel dolgoztuk fel. Toxikológiai tanfolyamot is szerveztünk 1966-ban, 22 fő részvételével.

A gyógyszerértárok állami kezelésbevétele alkalmával a gyógyszerértári segédszemélyzet néhány szakképzettség nélküli, a feladatra be-tanított munkatársból állt. A gyógyszerész-technikák, illetve laboránsok szakképzése szakvizsga letételével történt. 1950. szeptem-bében 5 gyógyszerértári dolgozó szerzett ilyen képesítést, majd 1951-ben ismét 3-an tették le a vizsgát. Az Egészségügyi Minisztérium lehetővé tette, hogy a több mint 10 év gyakorlattal rendelkező szakképzettség nélküli dolgozók vizsga letételével kaphassák meg a szakképzettségüket igazoló oklevelet. 6 ilyen munkatárs szerzett képesítést 1952 májusában és ezzel a technikus képzés első szakasza le is zárult.

A munka melletti konferenciás asszisztensképző tanfolyamok 1952-ben indultak be. Hat, majd nyolc hónapig tartottak és képe-sítő vizsga letételével fejeződtek be. 1952-től 1962-ig bezárólag 153-an szereztek képesítő oklevelet.

A mai értelemben vett munka melletti asszisztensképzés érett-

ségi vizsga letételéhez kötötten 1961-ben indult be. Ebben a kép-zési formában 301 fő szerzett gyógyszerértári asszisztensi képesítő oklevelet. Az összes, 468 megyénkben képesített asszisztens közül jelenleg munkaviszonyban 299 fő áll, 63,8%. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy az asszisztens létszám egyharmada fluktuál.

Sokan a képesítést szerzett asszisztensek közül egyetemre vagy főiskolára kéri felvételüket. Többen közülük pedagógusok, jogá-szok vagy műszakiak lettek. Gyógyszerész képesítést 13 asszisztens ért el, közülük Gombos Margit és Hódi Klára a gyógyszerész dok-tori fokozatot is elérte.

Az asszisztensek továbbképzése központunk szervezésében már 1957. októberében beindult. Ezzel országosan kezdeményező vol-tunk. Konferenciás továbbképző tanfolyamokat szerveztünk és ki-dolgoztuk a továbbképzés tematikáját. Ezeket a konferenciákon 1957—58-ban képesített technikusaink 70%-a, 1958—59-ben pedig 82%-a vett részt.

A gyógyszerész-technikusok intézményesített továbbképzése 1962. januárjában indult hét hónapos időtartammal, két hetenként 7 óra foglalkoztatással. A tanfolyamot 1962, 1963 és 1967—68, valamint 1968—69. években szerveztük meg. A tanfolyamon résztvevők lét-száma korlátozott volt, így asszisztenseinknek csak kis része vehe-tett azon részt. Összesen 61 fő továbbképzésére került így sor. Az intézményes továbbképzés 1971. évben ismét beindult és eddig fo-lyamatosan, minden évben sor került megrendezésére. A tanfolya-mon eddig részt vettek száma 91 fő. Továbbképzésben 294 asszisz-tensünk közül eddig 152 fő részesült. E tanfolyam jelenleg is fo-lylik, a továbbképzésnek ez a formája azonban az igényeket távol-ról sem elégíti ki.

Komoly vállalati érdek fűződik ahhoz, hogy a központi gyógy-szerraktárban szakképzett és lehetőleg drogista szakképzettséggel rendelkező munkatársakat foglalkoztassunk.

Míg a decentrum létesítése alkalmával drogista képesítéssel mindössze ketten rendelkeztek, addig munka melletti felkészítéssel az elmúlt 25 év alatt 34-en szereztek meg a drogista képesítést. Je-lenleg 25 drogista képesítéssel rendelkező munkatársunk van és ez-zel elértük azt, hogy a gyógyszerértárban a beosztottak is zöm-mel drogista képesítéssel rendelkeznek.

A felsorolt intézményes képzési és továbbképzési formákon kívül munkatársaink látókörét szélesíti az a program, melyet a Gyógy-szerész Szakcsoport és jogutóda, a Gyógyszerészeti Társaság me-gyei Szervezete bonyolít le és ugyanilyen feladatot lát el az Asszisz-tens Szakcsoport is.

Tudományos tevékenység

Munkatársaink intézményes továbbképzését kiegészíti a Gyógyszerészeti Társaság és az Asszisztens Szakcsoport munkássága. A továbbképzésen túlmenően azonban tudományos munkásságot is fejtenek ki tagjai, amelyhez a gyógyszerértári központ messzemenő segítséget nyújt. A továbbiakban működésükről kívánunk vázlatosan beszámolni.

A Gyógyszerész Szakcsoport 1954. március 21-én alakult meg. legfontosabb feladatának tűzte ki, hogy magas színvonalú tudományos előadások szervezésével bővítse a gyógyszerész kartársak látókörét. Az előadások programját úgy állította össze, hogy az ismertetett gyógyszerek kémiája mellett neves egyetemi előadók, vagy kórházi főorvosok, azok hatástanába is bepillantást nyújtsanak. A társaság megyei szervezete első elnökének, Dolesch József gyógyszerésznek előbbi elgondolása alapján 24 ilyen páros előadás hangzott el.

Az előadásoknak ebből a formájából nőtt ki egy-egy vándorgyűlés témája, mely országos jelentőséggel bíró témakört dolgozott fel a területen dolgozó különböző szakemberek részvételével. Az első ilyen vándorgyűlés 1960. július 10-én került megrendezésre a szarvasi arborétumban, mely egyben az I. Gyógynövény Szimpozion volt. Itt 8 előadás hangzott el a szívreható glikozidák kutatásának állásáról.

Ugyancsak vándorgyűlést rendeztünk Gyulán 1963. szept. 15-én, amikor az apiroszeptikus gyógyszerkészítés problémái kerültek feldolgozásra. A vándorgyűlésen 9 előadás hangzott el, segítséget nyújtva a VI. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztő bizottságának. A III. Vándorgyűlést Orosházán tartottuk 1966. jún. 23-án, ahol 5 elhangzott előadás a gyógyszeres üvegek és ampullák gyártásának és ellátásának problematikáját dolgozta fel.

A Gyógyszerész Szakcsoport fiatal tehetségek felkutatása érdekében először 1961. szept. 9-én rendezett előadóversenyt. Ebből fejlődött ki a „Rozsnyay Mátyás” emlékverseny, mely ma már országos megmozdulása a fiatal gyógyszerészeknek.

Ezt a megyék közötti előadóversenyt megyei válogató előzi meg, melyből a két legjobb kerül az előadóversenyre benevezésre.

Az első Rozsnyai előadóversenyt Gyulán — Baranya és Győr-

Sopron megyékkel együtt — rendeztük 1965. május 16-án. Az elért eredmények és tapasztalatok alapján elkészítettük a verseny alapszabályait.

Központunk fiataljai az évről évre megrendezett emlékversenyeken egyre növekvő követelmények között jól megállták helyüket, és az eddigi 11 emlékversenyen

3 db első díjat és Rozsnyay plakettet

3 db második díjat

1 db harmadik díjat

3 db kiemelt díjat szereztek.

A Rozsnyay versenyeket megelőző házi versenyekre 12 év alatt 55 kísérletes munkán alapuló előadást készítettek munkatársaink, ami egymagában is alapos tudományos munkát képvisel. Ezekből az előadásokból kerültek kiválogatásra az országos döntőkön szereplők.

Megyénk résztvevői a Rozsnyay emlékversenyeken:

1965 Gyula

Dócs Jánosné

„A polyoxetén—1500 mint szintetikus kenőcsalapanyag és a nála felmerülő inkompatibilitások.”
Megosztott II. díj.

Hartai Istvánné—
ifj. Szeberényi Andorné

„Munkaegészségügyi vizsgálatok egy nagyforgalmú gyógyszerárban.”
Megosztott II. díj.

1966 Győr

Darida Erzsébet

„A dextrán mint pilula kötőanyag.”
I. díj.

Csajtay Miklós

„Kísérletek a Rheum és Rumex fajok természettségével, kémiai és biológiai vizsgálatával.”

1967 Pécs

Südy György

„Pilulák bevonása cellulózacetilftaláttal.”
Megosztott II. díj.

Soós Sándor

„Pilulák mikrobiológiai szennyezettségének vizsgálata.”

1968 Szombathely

Fábián Ferenc

„Magnesium carbonicum hydroxydatum és magnesium oxydatum kvalitatív és kvantitatív meghatározása ioncserélő gyanta alkalmazásával.”
III. díj.

Gombos Margit

„Szemészeti emulziók alkalmazása.”

1969 Szekszárd

Csóka István

„Porok gördülékenységének vizsgálata.”

Südy György

„Segédanyagok hatása a pilulák készítésére.”

1970 Esztergom

Scholtz Endre

„Kísérletek a kolloid szilíciumdioxid sebhintőporokban való felhasználására.”

I. díj.

Szabó József

„Reológiai törvényszerűség vizsgálata szuszpenziós kúpokon.”

1971 Miskolc

Kiss Józsefné

„Vízmegekötő segédanyagok alkalmazása víztartalmú o/v típusú kenőcsökben.”

Dr. Lévai Sándorné—
—Tóth Józsefné

„Kalcium-terápia elősegítése segédanyagok alkalmazásával.”

1972 Kecskemét

Szilágyi Erzsébet—
—Kersmajer Ibolya

„A Pulvis combinatus FoNo V. vizsgálata, különös tekintettel az acetilszalicilsav bomlására.”

ifj. Burián Zoltán

„Zsír-savésztereket tartalmazó készítmények avasodása és tartósításának problémái.”

1973 Visegrád

Blum Ferencné

„Öntéshez használt kúpalapanyagok néhány gyakorlati vonatkozása.”

Szabó Józsefné

Kiemelt díjazás II.

„Porkeverékek diszperzítésének elősegítése kolloid szilíciumdioxiddal.”

1974 Gyula

Lengyel Emma—
—Csiki Zoltánné—
—Pálka Józsefné

„Suspenziók stabilitásának növelése mikrokristályos hatóanyagok alkalmazásával.”

Kiemelt díjazás III.

Bácskay Tamás „Korszerű gyógyszerári technológia a vasterápia szolgálatában.”
Kiemelt díjazás V.

1975 *Balassagyarmat*

Blum Ferencné „Víztartalom gyors meghatározása emulziós kenőcsökben.”
Kiemelt díjazás I.

Tóth Edit—
—Lengyel Emma „Orális szuszpenziók reológiai sajátosságai.”

A Gyógyszerészeti Társaság Békés megyei Szervezete több országos konferenciának is otthont adott. 1968-ban a Gyógynövény Konferencia megrendezésére Szarvason került sor, melyen 10 kutató intézet, 10 egyetemi intézet, 6 ipari vállalat és 3 gyógyszerári központ vett részt előadókkal. 83 szerzőtől 41 előadás hangzott el.

1973-ban ismét Szarvas az otthona a VI. Országos Gyógyszer-technológiai Konferenciának és az I. Eszköztörténeti Kiállításnak. A konferencián 60 előadás ad számot a technológia fejlődéséről.

Új kezdeményezés volt az eszköztörténeti kiállítás rendezése, melynek gazdag anyagát a patikamúzeumok anyagából hoztuk össze.

Az országos rendezvényeken kívül a társaság megyei szervezete fél évenként rendszeresen előadó üléseket is tart, melyre neves előadókat hív meg. Ugyanígy a megyénkben folyó kutatási eredményekről publikációkban és előadásokban számolunk be mind az országos rendezvényeken, mind társszervezetek előadó ülésein.

Munkatársaink tollából megjelent publikációk:

Dr. Ragetli János főgyógyszerész részt vett a VI. kiadású Magyar Gyógyszerkönyv és a Formulae Normales Veterinariae I—II. kiadásának szerkesztőségi munkájában. Tollából jelent meg a Gyógyszerész továbbképzés sorozat 1955. évi 13. számaként „Injekciós készítmények” című továbbképző brossúra.

1. Dr. Ragetli J.
(„A gyógyszerész” 1954. 4. sz.)
„A répacukor és az abból előállított egyszerű szirup melasz és karamell szennyezéseiről.”
2. Dr. Ragetli J.—Dr. Dávid M. F.
(„A gyógyszerész” 1954. 5. sz.)
„Gördülőszékek alkalmazása táraasztaloknál.”
3. Dr. Ragetli J.
(„A gyógyszerész” 1955. 10. sz.)
„A galenusi laboratóriumok gazdaságos termelése.”

4. Dr. Ragetli J.
(A II. Gyógyszerész Nagygyűlés előadásai Szeged 1955.)
„A receptúra kisgépei.”
5. Dr. Ragetli J.
(„Gyógyszerészet” 1961. 4. sz.)
„A karamell vizsgálata és gyakorlati felhasználása.”
6. Dr. Ragetli J.
(„Gyógyszerészet” 1961. 12. sz.)
„Receptúrai portölcsér műanyagból.”
7. Dr. Ragetli J.
(„Gyógyszerészet” 1962. 6. sz., 1963. 9. sz.)
„Pályát kezdő gyógyszerészek gyakorlati oktatásának feladatai.”
8. Dr. Ragetli J.—Jeszenszki P.
(Egészségügyi Közlöny 1965. 17. sz.)
„Gyors üvegszárítás hőlégbefúvással.”
9. Dr. Ragetli J.—Dobroczy M. L.
(„Gyógyszerészet” 1967. 6. sz.)
„Gyógyszerári körzetek kialakítása és jelentősége.”
10. Darida E.
(„Gyógyszerészet” 1967. 5. sz.)
„A dextran, mint pilula kötőanyag.”
11. Dr. Südy Gy.
(MGYT Békés m. Szervezetének Értesítője 1967.)
„Pilulák bevonása cellulózacetilftalattal.”
12. Nádházi J.
(„Mikológiai Közlemények” 1967. 2. sz.)
„Gombamegfigyelések Mezőberény környékén.”
13. Bácskay T.
(„Herba Hungarica” 1969. 1—2. sz.)
„Hazai termesztésű Rheum és Rumex fajok biológiai vizsgálata.”
14. Heim L.—Szirony J.
(„Gyógyszerészet” 1970. 1. sz.)
„Mikrobiológiai levegővizsgálatok gyógyszerárakban.”
15. Dr. Simon Fiala J.
(„Gyógyszerészet” 1970. 5. sz.)
„A gyógyszerek immunológiai mellékhatása.”
16. Dr. Simon Fiala J.
(„Gyógyszerészet” 1970. 8. sz.)
„Az Rh-szenzibilizáció profilaxisa anti-D immunglobulin-G-vel.”

17. Scholtz E.
 („Gyógyszerészet” 1971. 3. sz.)
 „Kísérletek a kolloid szilíciumdioxid (Aerosil) sebhintőporban való felhasználására.”
18. Dr. Palovits Gy.-né
 („Gyógyszerésztörténeti Diárium” 1973. 3. sz.)
 „Neves gyógyszerészek Békés megyében.”
19. Hartai I.
 („Gyógyszerésztörténeti Diárium” 1973. 3. sz.)
 „Gyógyszertárak Békés megyében a szabadságharc előtt.”
20. Dr. Ragetti J.
 („Gyógyszerészet” 1975. 8. sz.)
 „A szakosított gyógyszertárak jelentősége a lakosság gyógyszerellátásában.”

Társaságunk megyei szervezete esetenként híradót jelentet meg, amelyben helyt ad fiatal munkatársak tudományos dolgozatainak közlésére. 16 ilyen munka kapott publikációt.

1. Csóka I.
 (Híradó 1970. 1. sz.)
 „Porok gördülékenységének vizsgálata.”
2. Südy Gy.
 (Híradó 1970. 1. sz.)
 „Segédanyagok hatása pilulák szétesésére.”
3. Szabó J.
 (Híradó 1970. 2. sz.)
 „Reológiai törvényszerűség vizsgálata szuszpenziós kúpokon.”
4. Kiss J.-né
 (Híradó 1972. 1. sz.)
 „Vízmegekötő segédanyagok alkalmazása víztartalmú kenőcsökben.”
5. Dr. Lévy S.-né—Tóth J.-né
 (Híradó 1972. 1. sz.)
 „Kalcium terápia elősegítése segédanyagok alkalmazásával.”
6. ifj. Burián Z.
 (Híradó 1972. 2. sz.)
 „A zsírsavésztereket tartalmazó készítmények avasodása és tartósításának problémái.”
7. Szilágyi E.—Kersmajer I.
 (Híradó 1972. 2. sz.)
 „Pulvis combinatus FoNo V. vizsgálata, különös tekintettel az acetilszalícilsav bomlására.”

8. Blum F.-né
 (Híradó 1973. 1. sz.)
 „Öntéshez használt kúpalapanyagok néhány gyakorlati vonatkozása.”
9. Szabó J.-né
 (Híradó 1973. 1. sz.)
 „Porkeverékek diszperzitásának elősegítése kolloid szilíciumdioxiddal.”
10. Bácskay T.
 (Híradó 1974. 1. sz.)
 „Korszerű gyógyszerügyi technológia a vasterápia szolgálatában.”
11. Lengyel E.—Csiki Z.-né—Pálka J.-né
 (Híradó 1974. 1. sz.)
 „Szuszpenziók stabilitásának növelése mikrokristályos hatóanyagok alkalmazásával.”
12. Molnár Gy.-né
 (Híradó 1975. 1. sz.)
 „Szuszpenziós gyógyszerformák diszperzitás-fokának növelése nedves örléssel.”
13. Szilágyi E.
 (Híradó 1975. 1. sz.)
 „Porok aggregálódásának megakadályozása szerves oldószerek segítségével.”
14. Bíró I.
 (Híradó 1975. 1. sz.)
 „Hintőporok tapadóképségének vizsgálata.”
15. Tóth E.—Lengyel E.
 (Híradó 1975. 2. sz.)
 „Órális szuszpenziók reológiai sajátságai.”
16. Kecskeméti F.-né
 (Híradó 1975. 2. sz.)
 „Membránszűrők alkalmazásának lehetőségei az aszeptikus gyógyszerkészítésben.”

Külföldön tartott előadások:

- 1973 Szlovák Gyógyszerészeti Társaság előadóülése Pozsony
 Dr. Ragetti J. „Über die Ästhetik der Apotheken.”
 Dr. Simon Fiala J. „Immunological side-effects of drugs.”

Társközpontok meghívására:

Dr. Ragetti János	10
Dr. Dávid M. Ferenc	2

Csajtay Miklós 1
Scholtz Endre 1

összesen 14 előadást tartottak Budapesten, Szegeden, Szombathelyen, Sopronban, Győrött, Balassagyarmaton, Miskolcon, Debrecenben, Nyíregyházán és Székesfehérvárott.

Továbbképző tanfolyamokon dr. Ragetli János 5 előadást tartott Budapesten, Debrecenben, Pécsen és Szolnokon.

Asszisztens Szakcsoport által szervezett továbbképzésen dr. Ragetli János Szolnokon tartott előadást.

Munkatársaink előadásai tudományos kongresszusokon, országos rendezvényeken:

1954 I. *gyógyszerész nagygyűlés, Budapest*

Dr. Ragetli J. „A receptúra időszerű kérdései”

1955 II. *gyógyszerész nagygyűlés, Szeged*

Dr. Ragetli J. „A receptúra kisértői”

1959 III. *gyógyszerész nagygyűlés, Budapest*

Dr. Ragetli J. „A karamell vizsgálata és gyógyászati felhasználása”

Dr. Dávid M. F. — „Kamillakivonat készítése”

— Dr. Dávid L. —

— Dr. Dávid Á.

1960 *Gyógyszerellenőrzési szimpozium, Budapest*

Dr. Dávid M. F. —

— Bonomi K.

1962 *Szegedi gyógyszerész napok, Szeged*

Dr. Ragetli J. „Gyógyszertári portálok egészségügyi jellege”

1964 *Gyógyszertechnológiai konferencia, Budapest*

Dr. Dávid M. F. —

— Bonomi K.

1966 „Fizikai kémia egyes kérdései” konferencia, Budapest

Balássy K.

Benedek L-né

1968 *Országos gyógyszeranalitikai konferencia, Eger*

Dr. Dávid M. F. —

— Dr. Lopusny P-né

„Kloridok meghatározása gyógyszerkészítményekben nagyfrekvenciás végpontjelzéssel”

1968 *Országos gyógynövény konferencia, Szarvas*

Bácskay T. „Hazai termesztésű Rheum és Rumex fajok biológiai vizsgálata”

Csajtai M. „Rheum és Rumex fajok hazai termesztésével elért eredmények”

Dr. Dávid M. F. —

— Bonomi K. —

— Fábrián F. —

— Simon Fiala T. —

— Szász Ö. —

— Szeberényi J. „Hazai termesztésű Rheum és Rumex fajok kémiai vizsgálata”

Országos gyógyszerotechnológiai konferencia, Kecskemét

Dr. Dávid M. F. —

— Bonomi K. —

— Dr. Lopusny P-né „Adatok a gyógyszeres porok fizikai vizsgálatához”

MGYT gyógyszerkutatói szakosztály ünnepi ülés Budapest

Dr. Simon Fiala J.

1969 *Regionális hálózatfejlesztési konferencia, Szeged*

Dr. Ragetli J. „A gyógyszerárak esztétikája”

„A mozgó gyógyszerár-hálózat kiépítése”

1970 *Országos hálózatfejlesztési konferencia, Pécs*

Dr. Ragetli J. „A gyógyszerárak esztétikájának főbb vonásai”

1971 *Rozsnyai Mátyás emlékverseny, Miskolc*

Dr. Ragetli J. „Rozsnyai Mátyás munkássága és az emlékversenyek jelentősége”

1972 *Gyógyszertechnológiai szimpozium, Budapest*

Dr. Ragetli J. „A kisüzemi gyógyszerkészítés gépesítésének lehetőségei”

1973 *Országos gyógyszerotechnológiai konferencia, Szarvas*

Dr. Ragetli J. „Az ember- és állatgyógyászati Formulae Normales kis- és középüzemi problémái”

„A felületi feszültség jelentősége gyógyszeralapanyagok

kémiai tisztaságának és technológiai alkalmazhatóságának megítélésében"

Scholtz E. „Újabb adatok a stabil peroxidtartalmú hintőpor előállításának technológiájához"

Dr. Welther J. „SYNPOR szűrők bakteriológiai hatásfoka"
Csiki Z-né —

— Pálka J-né —

— Dr. Weltler J. „Átkristályosítás hatása a szalicilamid tartalmú szuszpenziók stabilitására"

Fábián F. „A gömbtabletták készítését befolyásoló mechanikai tényezők vizsgálata"

Szabó J. —

— Blum F-né „Kúpalapanyagok reológiai sajátságainak mérése"

Országos gyógyszerészeti munkaszervezési konferencia, Eger

Dr. Ragettli J. „Szakosított gyógyszerárak jelentősége a lakosság gyógyszerellátásában"

Hartai I. —

— Kersmajer I. „Készletfelvételt helyettesítő kartonrendszer alkalmazása gyógyszerárban"

1974 VI. magyar gyógyszerésztudományi kongresszus, Budapest

Dr. Ragettli J. „Ömledékből történő granulálási eljárás"

Dr. Welther J. —

— Dr. Fábián F. —

— Bácskay T. „Az acetilszalicilsav tartalmú

FoNo készítmények stabilitásának technológiai vonatkozásai"

Hartai I. „A gyógyszerellátás és gyógyszerkészletezés egyes kérdései"

Dr. Háznagy A. —

— Bula E. „A *Plantago lanceolata* (lándzsás útifű) növénykémiai vizsgálata"

X. *Rozsnyai Mátyás emlékverseny, Gyula*

Dr. Ragettli J. „Összefoglaló a Rozsnyai Mátyás emlékversenyek jelentőségéről és eredményeiről"

1975 *Országos gyógyszerügyi szervezési konferencia, Pécs*

Dr. Ragettli J. „A munkaszervezés és munkaverseny kapcsolata gyógyszerészeti adottságok között"

Dr. Weltler J. —

— Dr. Lopusnyi P-né —

— Szabó J. „Adatok a szakfelügyelői ellenőrzések tapasztalatainak számszerű kiértékeléséhez"

Szabó J. —

— Dr. Lopusnyi P-né —

— Dr. Weltler J. „Analitikus gyógyszerészek munkakörének kialakítása és eredményei Békés megyében"

Országos gyógyszerészeti konferencia, Zalaegerszeg

Dr. Weltler J. —

— Dr. Fábián F. —

— Bácskay T. „Az acetilszalicilsav tartalmú tabletták közpüzemi előállításának lehetőségei"

A társaság megyei szervezete aktívan részt vesz a munkatársak által benyújtott pályamunkák elbírálásában is.

A Gyógyszerészeti Központnál folyó tudományos munka ismertetése nem volna teljes, ha nem emlékeznénk meg azokról a munkatársakról, akik munkahelyükön, sokszor a táraasztal mellett dolgozták ki doktori disszertációjukat.

A munkatársak ilyen irányú szándékát a központ a legmesszebbmenően támogatja.

Doktori disszertációt készítettek:

Dr. Palovits Gyula

Dr. Dávid M. Ferenc

Dr. Fábián Ferenc

Dr. Gombos Margit

Dr. Simon Fiala János

Dr. Südy György

Dr. Takácsy Imre

Soós Sándor

A CHINOIN Gyógyszer- és Vegyitermék Gyárával kötött kísérletkutatási szerződés lehetőséget nyújt arra, hogy központunknál kandidátusi disszertáció is készüljön.

Dr. Ragettli János kandidátusi disszertációja befejezés előtt áll.

Az asszisztens szakcsoport 1967. június 22-én alakult. Az asszisztensek szakmai látókörének bővítését tűzték ki célul és ennek érdekében továbbképző előadásokat, előadóüléseket és szakmai vetélkedőket rendeznek.

A VI. Magyar Gyógyszerkönyv asszisztenseket érdeklő rendezéseit 18 továbbképző előadáson dolgozták fel 374 fő részvételével.

Az asszisztens szakcsoport eddig 8 alkalommal tartott előadóülést. Részt vett a gyógyszerészeti asszisztensek országos vándorserleg

versenyén 1972-ben Budapesten és 1974-ben Szolnokon. Az elhangzott előadások

1972 Sándor F-né —

— Mitykó P.-né „A porok homogenitásának elméleti és gyakorlati vonatkozásai”

Hursán J. —

— Kecskés G. —

— Czepó Zs. „A Békés megyében előforduló néhány nem hivatalos gyógynövény és azok jelentősége a népgyógyászatban”

Megosztott II. díj

1974 Perjés E. „Phenomerborral készült szemészti alapoldatok készítésének technológiája”

Igen nagy sikere van a szakcsoport által rendezett vetélkedőknek. 5 alkalommal bonyolították le három fordulóban a vetélkedőt, melynek során 50 kérdésre kellett a versenyzőknek választ adniuk.

A vetélkedők nyertesei:

1970 Gulyás Gyuláné

1971 Sándor Ferencné

1972 Sándor Ferencné

1973 Gulyás Gyuláné

1974 Gulyás Gyuláné

1975 Rideg Magdolna

Társvállalatok szakcsoportjaival is találkoztak vetélkedőn. 1971-ben a Győr megyei asszisztensekkel Békéscsabán, 1972-ben pedig Sopronban 7 megye részvételével rendezett vetélkedőn szerepeltek.

Mozgalmi és kulturális tevékenység

MSZMP-alapszervezetünk életéből:

A gyógyszerterek államosítása történelmi fejlődést jelentett a szocialista egészségügy, a gyógyszerellátás területén. A gyógyszerterek államosítása során és az ezt követő időkben jelentkező gondok, feladatok megoldásában becsülettel helytálltak dolgozóink, jelentős munkát vállaltak párttagjaink.

Pártszervezetünk 1953-ban alakult meg 8 fővel. Az ezt megelőző időszakban párttag dolgozóink a kerületi alapszervezetekhez tartoztak. Jelenleg 39 párttag közül 23 fő központi alapszervezetünknel dolgozik.

Az első feladatok közé tartozott dolgozóink összefogása, az állami és pártszervek által kiadott határozatok egységes értelmezésén alapuló végrehajtása.

Különös gondot fordítottunk a szakmai ismeretek bővítése mellett a politikai-ideológiai műveltség és kulturális életünk növelésére.

Alapszervezetünk megalakulása óta rendszeresen szervezünk politikai oktatásokat, melyen a párttagok mellett pártonkívüli dolgozóink is részt vesznek. Az utóbbi évtizedben a pártoktatás mellett szakszervezeti és KISZ-oktatást is szerveztünk, évente átlag 40—50 fő részvételével.

A párttagság és párton kívüli dolgozóink magasabb fokú ideológiai képzése érdekében évente rendszeres beiskolázást végzünk a Marxista—Leninista Esti Egyetem hároméves, valamint négyéves szakosító tagozatára.

Dolgozóink közül eddig 20 fő Marxista—Leninista Esti Középsiskolát, 12 fő Marxista—Leninista Esti Egyetemet és 6 fő a Marxista—Leninista Esti Egyetem szakosító tagozatát elvégezte. Jelenleg 2 fő végzi a Marxista—Leninista Esti Egyetem szakosító tagozatát. Az utóbbi évtizedben így a párt- és tömegszervezeti oktatások előadóit saját erőből biztosítjuk.

Jelentős eredményeket értünk el a szocialista egészségügyért munkaverseny-mozgalom, valamint a szocialista brigádok fejlesztése terén is. A szocialista brigádok száma központunknál az utóbbi év so-

rán több mint kétszeresére nőtt. A szocialista egészségügyért munkaverseny-mozgalomban minden gyógyszerárunk részt vesz. Szocialista brigádjaink száma jelenleg 27, melynek keretében 287 fő tevékenykedik. Munkájuk során megnyilvánul a szocialista tudatosság, cselekvési készség, felelősségérzet társadalmi életünk, gazdasági eredményeink iránt.

Kulturális eredményeink terén jelentős szerepet tölt be központunk énekkara. A közel negyedszázados fennállása során számos vállalati rendezvényen, városi ünnepségen és versenyen sikeresen szerepelt.

Az MSZMP Központi Bizottsága és a kormány ifjúsági és nőpolitikai határozatát kiemelt feladatnak tekinti alapszervezetünk. A gyakorlati megoldásról intézkedési tervet készítettünk, melyben élet- és munkakörülményeik hatékonyabb javítását irányoztuk elő.

Pártszervezetünk tevékenyen részt vesz gazdasági életünk irányításában is, melynek során érvényre juttatja vezető szerepét.

Az elmúlt 25 év azt bizonyítja, hogy munkánk nem volt hiábavaló. Jelentős sikereket, eredményeket értünk el a szocialista egészségügy fejlesztésének területén, ami a párttagság és a pártonkívüli dolgozók jó kapcsolatát, áldozatos, lelkiismeretes munkáját tükrözi.

A KISZ-alapszervezet működéséről:

A pártalapszervezet irányításával 1957 tavaszán alakult meg központunknál a KISZ-alapszervezet 12 fővel. Az alapítótagok közül többen ma is központunk dolgozói.

Az alapszervezet megalakulásától kezdve kivette részét a központ munkájában kulturális, sportösszejövetelekkel és kirándulásokkal színesítették az alapszervezet munkáját.

Társadalmi munkájuk között a fásítás, valamint a városi KISZ-tábor építése is szerepelt.

A szakmai vetélkedők, kirándulások szervezése, kulturális rendezvényeken való részvétel, társadalmi munka végzése, valamint az Ifjúsági Ház „tízek klubjában” végzett tevékenység az alapszervezet munkájának magva. Rendszeressé válik a politikai oktatás a fiatalok között is, melyhez a KISZ-alapszervezet jelentős segítséget nyújt. Segítséget nyújtunk a fiatalok fórumának szervezéséhez, a kiváló ifjú gyógyszerész, asszisztens, drogista cím elnyeréséért kiírt pályázathoz, valamint a szocialista brigádokban dolgozó fiatalok munkájához.

1974. évben jelentős feladat volt az ifjúsági parlament előkészítése és szervezése. A pártkongresszus alkalmával a KISZ-tagok egyéni vállalások tételével és teljesítésével új lendületet adtak a

szervezetnek. Az alapszervezet több tagja ma már az MSZMP-alapszervezetben is dolgozik.

KISZ-alapszervezetünk támogatja a párt politikáját és kiveszi részét a gyógyszerártári központ szakmai és politikai feladatainak megoldásában.

Szakszervezeti élet:

A Gyógyszerár Vállalat szakszervezeti bizottsága 1951-ben alakult. A békéscsabai, valamint a központi dolgozókat fogta össze. A hálózat többi dolgozóit a járási alapszervezetekhez tartoztak. Csak 1964-ben alakult meg a valamennyi dolgozót tömörítő egységes alapszervezet. Bizalmiaink száma 74. Orosháza, Békés, Gyula és Szarvas városokban osztálybizottságok alakultak.

1964-ben alakult meg a szakszervezeti tanács, melynek 31 tagja van. Ezen belül szakszervezeti bizottságunk 15 tagja végzi az operatív munkát. E munka tervszerű elgondolás és munkaterv alapján kerül teljesítésre.

Munkánkban legkiemelkedőbb a kultúr munka, ezen belül az énekkar munkája. Énekkarunk 1952-ben alakult, azóta évente több fellépésük van a testvérvállalatok rendezvényein, továbbá megyén belül különböző kulturális megmozdulásokon. Munkájuk elismeréseként többször részesültek kitüntetésben.

1962 óta működik a nyugdíjelőkészítő bizottság. Minden évben számbaveszik a nyugdíjba vonulókat és segítséget nyújtanak ennek adminisztratív lebonyolításához.

Nyugdíjas bizottság is működik, hogy nyugdíjasainkkal a kapcsolatot szorosabbra fűzzük. 1972 óta minden évben megrendezzük a nyugdíjasok napját.

További célunk a politikai továbbképzés, a munkafegyelem megszilárdítása, a munkahelyi demokrácia fejlesztése és a szocialista brigádok munkájának fokozottabb segítése.

Munkamegjavító mozgalmak, szocialista brigádok:

A munkaverseny-mozgalom története csaknem egyidős a gyógyszerárak államosításával. Központi irányítás mellett 1951. május 1-én indult be a gyógyíts jobban mozgalom, előbb hat, majd későbbben tizenhat szempont szerint.

1952 novemberétől gyógyszerárak munkamegjavító mozgalma nevet viselte, melyet 1953 szeptemberétől felváltott a szocialista egészségügyért munkaverseny-mozgalom.

A munkaverseny-mozgalom új lendületet akkor kapott, amikor szempontjait, azok értékelését és az eredményes kollektívák jutalmazását a vállalat vette kezébe. Szempontjait azóta is a gyakorlati

élethez igazítva a dolgozók határozzák meg. 1957 óta értékelése fél-évenként történik.

A szocialista egészségügyért munkaversenynek megyénkben kialakult szervezési formája országosan is egyedülálló. A dolgozókat mozgósítani tudja jobb szakmai eredmények elérésére és ezáltal munkájuk megjavítására.

A munkaverseny szempontjai számokban értékelhetők és az évek során alakultak ki, illetve módosultak.

Ilyen meghatározó szempontok voltak:

1. mennyiségi munka
2. mintavételezés eredménye
3. zárókészlet-gazdálkodás
4. a leltározás pontossága
5. a retaxa munka
6. a normákkal való gazdálkodás
7. a pénztárkezelés pontossága
8. az egyéni káderfejlesztés eredményei
9. osztott gyógyszerformák elosztási pontossága
10. selejtek és károk keletkezésének megakadályozása.

Módosító szempontként szerepeltek:

1. a szakmai rend hibái
2. a határidő-mulasztások
3. újítások.

Voltak szempontok, melyek egy időben értékelésre kerültek, majd törölve lettek. Ilyen volt pl. a magisztrális vényszám alakulása.

Az értékelési módszer, a számokban kifejezésre jutó eredmény a verseny értékelésének teljes tárgyilagosságot biztosított, azáltal pedig, hogy a kb. egyforma munkaterheléssel dolgozó kollektívák három kategóriában kerülnek értékelésre, lehetővé vált, hogy fél-évenként hat kollektíva kapjon elismerést és jutalmat.

1957—1975-ig a munkaversenyben 94 kollektíva érte el az I. helyezést.

1 ízben lett első helyezett	21 kollektíva
2 ízben lett első helyezett	5 kollektíva
3 ízben lett első helyezett	5 kollektíva
4 ízben lett első helyezett	2 kollektíva
5 ízben lett első helyezett	2 kollektíva
7 ízben lett első helyezett	1 kollektíva
9 ízben lett első helyezett	1 kollektíva
14 ízben lett első helyezett	1 kollektíva

Összesítve tehát 38 gyógyszer-tárunk érte el az első helyezést. A minisztériumi vándorzászlót 36 alkalommal adta át a megyei tanács vb. eü. osztályának vezetője vagy megbízottja.

Különösen ki kell emelni a munkaversenyben élenjáró mezőberényi 14/16. sz., a füzesgyarmati 14/76. sz. és a békéscsabai 14/5. sz. gyógyszer-tárak kollektíváit.

Az újítómozgalom eredményeit is a munkaversenyben értékeljük. 1951 óta 820 újítást nyújtottak be központunkhoz, melyből 326 került megvalósításra (40 %).

A munkaverseny a központi vezetés számára is nagy segítséget jelent a létszám-gazdálkodás, a költség-gazdálkodás és a minőségi munka irányítása szempontjából, de nevelő hatása is nagy jelentőséggel bír.

A munkamegjavító mozgalomra épül többek között a kiváló ifjú gyógyszerész, asszisztens és drogista címek elnyerése is, melynek értékelése először 1975-ben történt. A munkaverseny-mozgalomból nőtt ki a szocialista brigádmozgalom. Azáltal, hogy kollektíván belül csoportok, vagy maga az egész kollektíva célul tűzte maga elé szakmai feladatokat vállalását és azok teljesítését. Ugyanakkor szakmai látókörük szélesítését, új ismeretek szerzését is vállalták olyan emberi kapcsolatok megvalósítása mellett, melyek a szocialista emberré formálódást szolgálják.

Az első szocialista brigádok 1964-ben alakultak Orosházán a 14/49., Mezőberényben a 14/16. és Mezöhegyesen a 14/42. sz. gyógyszer-tárban. A három brigád létszáma 30 fő volt. 1967-ben a gyógyszer-tárak vegyszer- és olajosztályán, 1968-ban a békéscsabai 14/3. sz. gyógyszer-tárban alakult a szocialista címért küzdő brigád.

1972-ben a galenusi laboratóriumban és a gyulai 14/28. sz. gyógyszer-tárban fognak össze a dolgozók a szocialista brigád cím elnyeréséért.

A brigádmozgalom nagyobb fellendülésnek 1973 és 1974-ben indult. 1973-ban öt újabb brigád, 1974-ben pedig tizenöt újabb brigád alakult. Jelenleg 27 brigád küzd a címek valamelyikéért. Tagjainak összlétszáma 287 fő.

A vállalat kiváló brigádja kitüntető címet az orosházi 14/49. sz. gyógyszer-tár Kabay János brigádja két ízben érte el.

Aranykoszorús szocialista brigád címet ért el a békéscsabai 14/3. sz. gyógyszer-tár Aesculapius; a 14/16. sz. mezőberényi gyógyszer-tár Than Károly; a 14/42. sz. mezöhegyesi gyógyszer-tár és a vegyszer-tárak vegyszer-olaj osztályának Vidovszky István szocialista brigádja.

Zöldkoszorús szocialista brigád a galenusi laboratórium és a 14/28. sz. gyulai gyógyszer-tár Rozsnyay brigádja.

Szocialista brigád cím kitüntetésben részesült az analitikai laboratórium Schulek; a 14/1. sz. békéscsabai gyógyszer-tár; a 14/21. sz. dévaványai gyógyszer-tár Rozsnyay; a 14/24. sz. gyomai gyógyszer-tár Winkler Lajos; és a 14/66. sz. sarkadi gyógyszer-tár Szentgyörgyi Albert brigádja.

A szocialista brigád címek valamelyikéért küzdő brigádok vállalásait gondos mérlegeléssel hagyjuk jóvá és határozott szinteket, követelményeket támasztunk a teljesítmények szempontjából.

A szocialista brigád-mozgalomban elért teljesítmények értékelésre kerülnek a kiváló ifjú gyógyszerész, asszisztens és drogista cím elnyerésénél is. A feltételeket 1974-ben dolgoztuk ki. A címet 1975. évben 5 gyógyszerész és 6 asszisztens munkatársunk érte el.

Kultúrmunkánk 25 éve:

Az államosítást követő első években kultúrmunkáról nem lehetett szó, legfeljebb egy-egy vállalati ünnepségen alkalmi szereplők adtak elő kisebb jeleneteket, lelkesebb dolgozók írtak aktuális strófákat, hogy ezzel szórakoztassák a vendégeket.

A rendszeres és módszeres kultúrmunka 1953 tavaszán kezdődött, amikor megalakult a vállalati énekkar dr. Gippert Lászlóné énektanár vezetésével. Az énekkarban a békéscsabai gyógyszer-tári kollektívák, főként azonban a központ dolgozói vettek részt. A vállalat akkori vezetői közül többen tagjai voltak az énekarnak, lelkes részvételük nagyban hozzájárult az énekkar későbbi sikeres együttmaradásához.

A módszeres oktatás, a darabok helyes megválasztása rövid idő múlva azt eredményezte, hogy az énekkar felléphetett közönség előtt is. Betanult énekszámok egyre gyarapodtak és színvonaluk is emelkedett.

1956-tól az énekkar vezetését Baukó Mátyás karnagy veszi át, az ő irányításával működik az énekkar 17 éven át. Betegsége miatt az utóbbi két évben a kórust Sutyinszki János karnagy vezeti. Az énekszámok betanulása rendszeresen heti két órában történik, a munkaidő után. Jutalomként minden évben két-három napos kirándulásra megy az énekkar.

A kirándulásokat mindig összekötöttük valamelyik testvérvállalat meglátogatásával, ahol egy estét kitöltő műsort adtunk az ot-tani kollégáknak. Megismerkedtünk a megye gyógyszer-tári dolgozóival, tapasztalatokat cseréltünk egymással, meglátogattuk munkahelyeiket és barátságokat kötöttünk a derűs, közös összejövetelek alkalmával. Ilyen műsort adtunk Balassagyarmaton, Egerben, Győrött, Miskolcon, Nyíregyházán, Pécsen, Sopronban, Székesfehérvárott, Szombathelyen, Tatán, Veszprémben és Zalaegerszegen. Szek-

szárdon a gyógyszer-tári központ munkatársai elkísértek bennünket egy gemenci kirándulásra, mivel csak rövid látogatásra volt alkal-munk.

Utazásaink alkalmával megismerkedtünk hazánk sok szép vidé-kével. Mondhatjuk, hogy énekarunk előbb énekelt az aggteleki és a fertőrákosi barlangban, mielőtt azt felfedezték volna a nagykö-zönség számára. Többször megcsodáltuk a pannonhalmi apátságot, Zirc ősparkját. Énekeltünk a kőszegi Szabó-hegyen és a bodajki vadászkastély kertjében. Megnéztük a fertődi kastély termeit, park-ját és a Herendi Poncelángyár dolgozóinak kiállítását.

Egy délelőttöt töltöttünk a dunaújvárosi vasmű területén és fel-tettük a védősisakot a salgótarjáni bányász-múzeum tárnájában.

Több utunk alkalmával útbajettünk a Balaton, Hévizet, fürdőt-ünk Abaligetén, Sikondán, Harkányban és Hajdászoboszlón. Meg-másztuk a somskői várromot és világhírű bazaltsziklát. Vacsoráz-tunk Egerváron a kastélyban és felújított formájában láttuk Juri-sics várát Kőszegen. Szigetváron emlékeztünk a régi harcokra és hősökre. Siklóson megismerkedtünk egy finn oratórium énekkar-ral. Ebből még ma is meglevő kedves ismeretség alakult. Megille-tődvé álltunk Debrecenben az Ecce homo előtt és végignéztük Bu-dapesten a Semmelweis Múzeum egész anyagát. Megkóstoltuk az egri bikavért és a villánykövesdi pincegazdaság borait. Jártunk a tokaji Rákóczi-pincében és Sopronban ittuk a kékfrankost. Megcsodáltuk a Mátyás-templomot, a pécsi székesegyházat, az esztergomi és egri bazilikát, énekeltünk a jáki templomban és megnéztük a ke-resztény-múzeumot Esztergomban. Leghosszabb kirándulásunk az erdélyi túra volt. Marosvásárhelyi kollégáink szerető fogadtatása és kalauzolása mellett felejthetetlen napokat töltöttünk Erdély cso-dálatos tájain. Végimentünk a Békás-szoroson, felmásztunk a kis Cohárdra, ahonnan lenyűgöző látványával tárult elénk a Gyilkos-tó. Tusnád, Szováta, Farkaslaka Tamási Áron sírjával, mind-mind újabb szépségeket tártak elénk. A látóvalók mellett a kirándulások megannyi kedves, vidám élményt is nyújtottak, és ez is segítette ösz-szekovácsolni a kis „kultúrgárdát”.

Énekarunk a vállalati szerepléseken kívül részt vett különböző városi rendezvényeken is. Felléptünk Békéscsabán több hangverse-nyen a városi színházban, Ifjúsági Házban, művelődési központban. Együtt énekeltünk a munkásdalárdával, a Vasas énekkarral, de jár-tunk több vidéki kultúrházban is és énekeltünk alkalmi ünnepsége-ken. 1974-ben a békéscsabai minősítési hangversenyen vettünk részt, ahol az általános „A” kategóriában ezüst fokozatot értünk el.

Kultúrgárdánk másik része, a színjátszók csoportja adott esetek-ben készült szereplésre. Előadtunk mások által írt kis jeleneteket,

de mindig nagyobb sikere volt a magunk által írt és vállalati aktualitásokkal fűszerezett műsoroknak, akár csasztuska, akár egyfelvonásos, vagy több felvonásos, vagy éppen kabaréjellegetű volt a műsor. Árnyjátékunkra többen emlékeznek még most is az országban. A sok kedves nő- és férfinapi megemlékezés derűs percei, dokumentálva sok jó fotóval ma is szívmengető érzést kelt bennünk.

A kórus folytatja munkáját, a szép művek már a betanulás ideje alatt is örömet szereznek. Szeretnénk a jövőben is sok kellemes percet szerezni munkatársainknak és vendégeinknek.